

SETKÁVÁNÍ

Časopis Olomoucké diecéze
Církve československé husitské
březen 2025

Sestra Markéta Sikorová přijala kněžské svěcení v Husově sboru v Ostravě – Mariánských Horách v neděli 15. 12. 2024. V této náboženské obci a také v Ostravě – Heřmanicích je ustanovena jako farářka.

**Společné setkání duchovních
olomoucké diecéze**

 Kdy: 12. března 2025 od 9:30 hodin
Kde: Husův sbor Olomouc

Program:

- 9:50 Úvodní pobožnost: br. patriarcha Tomáš Butta
- 10:00 Přivítání: br. biskup Tomáš Chytil
- 10:05 Medailonek církevního historika Bohdana Kaňáka: Tomáš Butta
- 10:50 Bohdan Kaňák: Představení knihy Úvahy o husitství, CČSH, Praha 2024
- 12:00 Diskuse, možnost zakoupení publikace za zvýhodněnou cenu
- 13:00 Společný oběd

Úvodní slovo biskupa <i>Tomáš Chytil</i>	2
Homilie <i>Jiří Pleva</i>	3
Vzdělávání dospělých v CČSH <i>Veronika Matějková</i>	
Rozjímání s Kralickými <i>Niki Otisková</i>	9
Rozhovor s bratrem Bohdanem Kaňákem <i>Monika Bartková</i>	11
Sto let Husova sboru v Ostravě – Radvanicích <i>Monika Bartková</i>	15
Vzpomínka na bratra faráře Dobromila Malého <i>Jan Kohout</i>	18
Nicejský koncil <i>Vladimír Šiler</i>	20
Dětem <i>Jana Krajčířiková</i>	24
Oznámení	27
Přehled velikonočních bohoslužeb	28

SETKÁVÁNÍ. Jako občasník vydává Olomoucká diecéze Církve československé husitské, Žilinská 113/5, 779 00 Olomouc.

Redakční rada: Monika Bartková, Vlastimír Haltof, Tomáš Chytil, Lucie Gudrun Peterová, Vladimír Šiler.

Uzávěrka příspěvků pro příští číslo: 24. 8. 2025

Příspěvky můžete zasílat elektronicky na adresu: redakce.ccsch.olomouc@email.cz. Redakce si vyhrazuje právo výběru a úpravy příspěvků. Pokud chcete poslat fotografie, vezměte, prosím, na vědomí, že redakce může přijmout pouze fotografie pořízené ve vysokém rozlišení kvůli výstupní kvalitě tisku. Za vaše příspěvky děkujeme.

Tisk: PROPERUS, s.r.o., Šlechtitelů 1, 779 00 Olomouc; www.properus.cz

Úvodní slovo biskupa

Vážení čtenáři,

jistě se už těšíte na Velikonoce, byť radost ze svátků může u každého pramenit z trochu odlišných motivů. Žijeme v rozmanité společnosti. Někdo je rád, že budou dny volna a on si zajede s rodinou na výlet, popřípadě si opraví třeba sekačku, umyje auto nebo zaseje trávu. Další se těší na to, až blahodárným aktem vyšetření pomůže k lepšímu zdraví a pohodě manželce, tetám, babičkám a apod. No a křesťané mohou mít radost z biblické zvěsti o tom, že přes všechno špatné, prohnilé a zlé nakonec zvítězí láska. To je asi ústřední motiv Veliké noci.

Sváteční dny ale vybízejí také ke vzpomínkám. Jednu milou naleznete i v našem časopisu, a to na bratra faráře Dobromila Malého z Kojetína. Jeho vnuk, kolínský vikář Jan Kohout, zaslal příspěvek a další vnuk, jáhen Jiří Pleva, posloužil osobitým kázáním. Bratr Dobromil patří mezi ty, na které vzpomínáme rádi a s vděčností. Ve službě duchovního byl autentický, pokorný a zbožný. Neodmyslitelně k němu patří manželka Olga, která uměla citlivě reagovat, upřesňovat, mlčet i konat. Kdo si ty dva pamatuje, nabyl dojmu, že šlo o dokonalý pár. Byli laskaví, modlili se, nesli spolu dobré i zlé. Chybí nám jako každý dobrý člověk. A taky jako příklad manželů, kteří se měli rádi a žili ve vzájemné úctě a věrnosti.

Toto číslo přináší i odpovědi bratra Bohdana Kaňáka, jehož publikační činnost se loni rozrostla o další knihu – Úvahy o husitství, v níž zúročil svou práci na poli archivnictví, historie i teologie. Rozhovor s ním vedla farářka Monika Bartková. Vzala na sebe i úkol představit své působíště, totiž letos jubilující Husův sbor v Ostravě – Radvanicích. Veronika Matějková zaslala pojednání o vzdělávání dospělých, přejeme jí radost a optimismus v této oblasti bádání i praxe. Sestra farářka Niki Otisková se zamýšlí nad biblickým textem a Vladimír Šiler si kromě zahrávání s umělou inteligencí – viz obrázek na přebalu, originálně neotřelou úvahou splnil zadání přiblížit Nikajský koncil. Nechybí péči Jany Krajčírkové ani sekce pro děti a mládež, k dispozici je přehled bohoslužeb Svatého týdne.

Velikonoce se nazývají svátky jara. Po zimním oddechu pozorujeme probouzení přírody. I my kolikrát pookřejeme a těšíme se z krásy stvoření. Po zimě, která může působit až depresivně a dny jsou kratší, je zde jaro, více světla, pohybu, života. I člověk takto ožívá, ale nejen v návaznosti na určité roční období. Čte v knize Písma svatého, čte v knize přírody a touží být součástí působení Boží lásky ve světě a konat tak, aby se na tom svém jednáním aktivně podílel.

Pán žije! Radostné zvolání vychází z nitra, někdy křehkého, ale důvěřujícího, jde o poklad víry. Někomu stačí málo a vidí mnoho. Zahlédne sněženku a vidí rozpuštění jara. Jiný potřebuje pošouchnout, povzbudit, osvětlit. Kéž bychom měli otevřené oči a viděli krásu světa a zázrak Vzkříšení!

Milí čtenáři, přeji Vám pozhnané prožití Velikonoc a těším se na setkání!

Tomáš Chytil

Bože, Tys nám daroval světlo života. Děkujeme ti za toto nové světlo a dej ať i v nás vzplane oheň, světlo vzkříšení, které nás přivede až k věčné slavnosti nebeské! Tobě buď sláva navěky. Amen.

6. poslední neděle Postní – Květná (Palmarum)

Vstup: Matouš 21,9 | První čtení: Izaiáš 52,13 – 53,12 | Druhé epistolní čtení: Filipským 2,2-11
Evangelium: Lukáš 19,28-48

Milí přátelé, sestry a bratři,
dnes, stejně jako před dvěma tisíci lety, máme důvod k radosti. Vždyť k nám přichází, jak bylo předpovězeno, Mesiáš, syn Davidův, přijíždí na oslici a oslátku. Jak ho přivítáme? S jáсотem „Hosanna na výsostech“, klademe před něj pláště, palmové listy a jiné zelené ratolesti?! Však proto se tento den nazývá: „Palmarum“ neboli Květná neděle. Brána do Pašijového týdne.

V evangeliu jsme četli, že Ježíš přichází do Jeruzaléma. Co je to vlastně ten Jeruzalém? Je to snad ten historický, nebo současný Jeruzalém v Izraeli, v Palestině? Jistě že ne, jde tady opět o biblické podobenství! Jeruzalémem jsou myšleny naše životy. Jde o naše lidská srdce. Do nich přichází Ježíš. A co nevidí? Dav křičící v neděli „Hosanna, synu Davidův“ a pak ten stejný dav, za chvíli, v pátek, „Ukřižuj, ukřižuj“. Jak je to vůbec možné, kde se stala chyba? Náš rozum, stejně jako tenkrát židé, nám poskytne jednoduchou odpověď. Je to vina Ježíšova. To on nás podvedl. Prohlašoval se za Mesiáše, a skutek utek...

Zamysleme se nad tím, ponoříme se hlouběji do problému, pak pomalu, ale jistě odhalíme pravdu. Chyba není v Ježíšovi, jak by také mohla, je to přece syn Boží, ne, chyba je zcela jistě úplně jinde. Někde v nás se skrývá stejná duchovní pýcha, pořádně veliké ego, jako tenkrát u židovských elit, farizejů a zákoníků. Když nasloučáme evangeliu pozorně, zjistíme, že je vlastně celé o nás. My také čekáme Mesiáše, Spasitele. Čekáme už dlouho, a když přijde, vítáme ho plni očekávání. Čekáme, že hned splní všechny naše představy a touhy. Vyřeší naše problémy. Že nás osvobodí od nadvlády každodenních problémů, že skončí naše utrpení atp. Ale Ježíš přece není kouzelník jako David Copperfield. Nenechává věci jen tak zmizet! On nepřichází čarovat ani kouzlit, nepřichází měnit vnější svět, nýbrž ten vnitřní. Po staletí se lidé snažili změnit vše vnější, kdejaké revoluce, známé jako nacismus, komunismus, maoismus... Kdejaký ismus. Svět je dál nešťastný, stále lidé trpí, někde se válčí, jinde hladoví... Co s tím?

Jediná proměna je ta vnitřní! Jediná možná rebelie musí být vedena potají, ve skrytu, uvnitř každého z nás. Jen v tichu modlitby, jen v pozhnaném klidu meditace, může k něčemu takovému dojít. Ale nenechme se mýlit! Modlitba není „jen“ nějaký liturgický či spirituální úkon! Je to stav našeho bytí. Modlitbou by měl být každý náš nádech a výdech! Každá naše láskyplná myšlenka..., laskavé slovo, soucitný čin pomoci bližnímu. A meditace? To není nic jiného než „zastavení se“. Zůstat chvíli v tichu, klidu a míru. Kdy je naše vnitřní obloha čistá, bez mračen našich myšlenek, neustálých tužeb a očekávání. Tohle se nám Ježíš snaží říct. Co však děláme? Reptáme, vyptáváme se, klademe otázky, jsme nedůvěřiví, naše pýcha je dotčena, naše ego se staví na odpor. Co s takovým mistrem? Pryč s ním, je nebezpečný. Ukřižujme ho a je pokoj. To by nám ještě scházelo, už tak nemáme „na nic čas“ a on chce, abychom se věnovali jakémusi sezení v tichu. K čemu je to dobré? Ukřižuj a je po starostech!

Jak praví mystik: „Jsem-li já kontroverzní, znamená to, že i samotná pravda je kontroverzní. Znamená to, že vaše mysl je tak plná předsudků, že neporozumíte ani jednoduchým věcem, ale uděláte z nich pravý opak. Protože vaši mysl to velice rozruší a zamíchá to s vašimi předsudky. Je lepší otrávit Sókrata, setnout hlavu Janu Křtiteli, a zůstat v pohodě. Je lepší ukřižovat Ježíše...“

Tak je to. Ježíš přichází, my ho vítáme, ale vzápětí křičíme, ukřižuj, protože v podstatě jsme si dopředu jisti, jak má Mesiáš vypadat, a co má učinit. Ale tento člověk si nás neustále dobírá, poučuje nás, vypráví jakési

jinotajné podivné příběhy a co především, staví se nad Mojžíšův zákon. Dokonce snad pracuje i v sobotu... Učí, že máme milovat své nepřátele. A co víc, o Velikonocích bere bič, vyhání nás z chrámu, a ještě za námi křičí! To nám ještě scházelo... To jistě není ten, který má přijít! Ale co s ním, když už je tady? Je nebezpečný, to je jasné...

Slyšel jsem jednu divadelní hru, „Výlet na Golgatu“: V daleké budoucnosti se lidem podaří sestrojít stroj času, a jak už to bývá, rozjel se hned výnosný obchod. Cestovní kancelář pořádala výlety do minulosti. Co koho zajímalo. Našla se skupinka lidí, kteří už zkusili všechno možné až nakonec, z naprosté nudy si řekli, co takhle se podívat na Ukřižování Ježíše. A taky, že jo. Před tím však, jako vždy, prodělali školení a tehdy se poprvé zarazili, když je průvodce důrazně nabádal, aby, až přivedou na nádvoří Ježíše, křičeli spolu s ostatními „Ukřižuj, ukřižuj.“ Prý, aby se neporušila časová linie... No, zdálo se jim to divné, ale zaplatili si, tak co... A opravdu. Stroj času je zanesl do Jeruzaléma na Velký pátek, a skutečně, nějaký papaláš, na nádvoří hřimal: „Toto je Ježíš Nazaretský, co s ním mám učinit?“ A tak všichni, jak byli poučeni, křičeli: „Ukřižuj, ukřižuj.“ Ale nějak se jim to celé nezdálo, zvláště pak, když se legionáři chopili jakéhosi člověka, a vláčeli ho po zemi, a co se pak dělo dál... Hrůza... Celá scéna začala být poněkud nepřehledná a především nechutná. I rozešli se do ulic, a co neviděli, tamní lidé byli ve svých domovech, měli zapálené svíce a modlili se. A co tady „hergot“ jde? Divili se jeden přes druhého?! Když byli vráceni zpět, na monitorech ještě běžel zbytek příběhu. Právě toho nešťastného člověka, co na něj ten papaláš ukazoval prstem, a kterého legionáři tak surově vláčeli, právě ho přibíjeli na kříž? O co tady jde, pomysleli si všichni?! Průvodce vycítil, že cestující jsou nervózní, a tak jim řekl: „Však to je v pořádku, tak se to stalo...“ V tom jeden pán smekl, a s ním další a další, v jejich oči byly slzy... „Vy to nechápete?“ řekli tiše. „Na tom nádvoří nikdo, kromě nás, nebyl! To my, jen my... jsme křičeli, ukřižuj!“

Ano, sestry a bratři, tak se to stalo. Nikdo tam nikdy není. Jen my. Věříme, víme, ale nějak jsme zapomněli na to hlavní. Ježíš nepřichází jako král tohoto světa. Nepřichází měnit vnější. Přichází jako král našich srdcí, je to mistr našeho nejniternějšího bytí. Tak je to. Co tedy máme dělat? Jak se zachovat, abychom už nekřičeli „Hosanna, a ukřižuj“? Aby jednou provždy bylo z našich srdcí, našich úst slyšet jen rozhodné: „Hosanna, synu Davidovu, požehnaný, jenž přicházíš v Hospodinově jménu.“

Mystik praví toto: „Když budete hledat, zjistíte, že to láska a ne vědomosti, vás spojuje s existencí, s Bohem. Ne bohatství, ne moc, ne sláva – s existencí vás spojuje láska. A vždycky, když cítíte lásku, jste nesmírně šťastní, protože se k vám dostává víc a víc života...“

Ježíš, Jan Křtitel, Sókratés, vůbec všichni velcí duchovní mistři jsou jako včely. Včela létá a hledá v údolí krásné květiny. Pak se vrací a tancuje před svými přáteli extatický tanec, čímž jim sděluje, že objevila nádherné údolí plné květin. „Pojďte, pojďte za mnou.“ Ježíš je přesně jako „ta“ včela, jež našla původní zdroj života – údolí plné krásných květin, údolí plné květů Věčnosti. Stále se vrací se a tancuje kolem nás, aby nám předal jasné poselství: „Pojďte za mnou..., následujte mne.“

Když to zkusíme pochopit a začneme hledat každý ve svém nitru, zjistíme, že největší význam má láska, že je tou nejpodstatnější věcí, hodnotou, kvalitou našeho bytí. Nenechme ji vyhladovět. Pomáhejme jí růst, aby z ní mohl vyrůst mohutný strom: aby si v nás mohli najít úkryt nebeští práci; aby si v naší lásce mohli odpočinout znavení poutníci; abychom se mohli o svoji lásku dělit; abychom mohli být jako ta včela. Pak se můžeme v radostném „Hosanna“ dělit s lidmi o to, co jsme objevili. Že Ježíš Kristus je „Ta“ Cesta, Pravda a Život.

Kéž se tak stane právě teď, o svátcích největších, Velikonočních. Vždyť sám Ježíš nám znovu nabízí možnost, prožít spolu s ním, nejen Golgatu, ale i Vzkříšení a Oslavení. Amen.

Modlitba: Milostivý Bože, k Tobě voláme s prosbou, za celý náš svět, za všechny lidi dobré vůle, a celé Tvé stvoření. Ať všichni naleznou cestu k Ukřižovanému a Oslavenému Pánu Ježíši Kristu. Ať v duši lidstva vykvete radost z poznání, že Ježíš Kristus je Pán a Beránek Boží. Amen. (Dietrich Bonhoeffer)

Jiří Pleva

VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH V CČSH

Veronika Matějková

Jak jsem se k tomuto tématu dostala

Jako studentka Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy a zároveň věřící a aktivní laik v naší náboženské obci (v Lužné u Rakovníka) jsem se při svém studiu chtěla zaměřit na něco, co by mohlo církvi přímo pomáhat při naplňování svého poslání. S určitým pedagogickým a andragogickým zájmem jsem se pustila tyto poznatky aplikovat v teologii a začala jsem v rámci své disertační práce bádát nad tím, jaká byla a snad i může být katecheze dospělých v Církvi československé husitské (CČSH) dnes. A zde by pečlivý čtenář mohl namítnout, že mám přeci psát o vzdělávání dospělých, a ne o katechezi. Tak raději osvětlím, vzdělávání v mém pohledu (a pohledu třeba prof. Salajky a dalších) katechezi určitě zahrnuje, i když jak je to s tím vzděláváním v různých obdobích CČS(H) si ukážeme postupně.

Různá očekávání

Často jsem jako studentka dostávala otázku: „A o čem, že to píšete? O vzdělávání? Jo, to je moc důležité pro církve“, zněla většinou povzbuzující slova od různých lidí. Také jsem si to myslela a při podrobnějším rozhovoru jsme se většinou dopátrali velmi konkrétních představ tazatelů o tom, co by to mělo být. Jedni viděli vzdělávání v církvi jako vylepšení biblických hodin (např. „Ten svět se tak rychle proměňuje a my potřebujeme nástroje, jak rozumět biblickým textům, aby se z nás nestávali modláři nebo ideologové..“); další hovořili o potřebě vrátit výuku náboženství na základní školy (např. „Je škoda, že dnešní děti už ze školy nemají ani základy křesťanství“); padaly i názory na to, že vzdělávání by mělo pomoci především formovat mladou generaci, ve smyslu „aby i oni rozuměli“ (např. „Vzdělávání těch mladých, je moc důležité, my jsme jezdili na různé tábory, scházeli jsme se na faře, to člověka formovalo..“) a v neposlední řadě jsem se setkala i s pohledy spíše mladší generace, která si od vzdělávání v církvi slibovala více inovativní obohacení digitálními vymoženostmi ze společnosti, jako např. používání sociálních médií ke komunikaci mezi členy, k prezentaci náboženské obce navenek, učení se kriticky myslet a vyhodnocovat jednotlivé informace nacházející se na internetu (např. „A budeš tam mít i jak v naší církvi používat sociální media? A jak nenaletět dezinformátorům? A nějaký kanál pro mladé, aby nás bylo víc?“). Po mnoha takových rozhovorech jsem pochopila, že vzdělávání má v naší církvi dnes sice dobrý ohlas, ale zároveň, laťka očekávání, co vzdělávání „má“ a „zvládne“, je vysoká.

Jak viděli vzdělávání naše církevní osobnosti

První část svého doktorátu jsem strávila v archivu CČS(H). Prošla jsem všechny dostupné tisky, všechny Sněmy, dopisy... a obdivovala především to prvorepublikové nadšení z nové církve a možností, které se otevíraly. Mohli bychom říct, že na počátku naší církve stálo vzdělávání v samotném centru všeho dění. Vždyť už první patriarcha Karel Farský hovořil o nutnosti reorganizovat Římskokatolickou církev (ŘKC) na Církev československou

(CČS) z důvodů odvěké nepostačitelnosti nábožensko-mravní výchovy v ŘKC.¹ Optimismus vzhledem k dobrotě člověka a napomáhání mu stát se všestranně rozvinutou osobností, která by začínala Království Boží na zemi, byl doprovázen konkrétními kroky CČS. Bohoslužba v národním jazyce tak, aby lidé sami rozuměli, co se v jí odehrává a mohli se jí aktivně účastnit.² Zpěvníky obsahující základní teologické vysvětlivky, ale také písně, které sami sloužily k posilování (vzdělávání) víry. Všeestranné církevní aktivity do společnosti (tzv. osvětové činnosti), které pomáhali člověku rozvinout jeho potenciál a stávat se dobrým člověkem pro stabilní demokratickou společnost i pro stabilní demokratickou církev. Vzdělávání v centru pozornosti asi nejlépe dokládá Farského výrok o církvi, která se dle jeho pojetí zakládá jako náboženská „společnost lidí, kteří se shodnou na tom, že budou se ve svém náboženském životě vzdělávat společně, majíce společný názor náboženský.“ A dále říká, že náboženský život má směřovat ke snaze „o harmonickou součinnost vlastního chtění s Bohem“³. Tedy máme zde místo vzdělávání i k čemu směřovat. V dalších letech již ale nebyla situace pro vzdělávání tak růžová. Alois Spisar posouvá pojetí církve, když hovoří o lidské potřebě sdružovat se a cílem takového sdružování má být uskutečňování Ježíšova Království Božího na zemi. Vzdělávání má stále charakter rozvoje lidské osobnosti ve všech rovinách, ale asi i v důsledku hospodářské krize (po roce 1929) a s plížícím se příchodem II. světové války se vzdělávání začíná více orientovat dovnitř církve jako katecheze s cílem připravit člověka na přijetí svátostí a vzdělávání konvertitů. Když František Hník ve 30. letech publikuje svou sociologicko-teologickou studii snaží se ještě navazovat na Farského myšlenky a ukázat, že výchova a vzdělávání pro život v duchu a v pravě Kristově mají vycházet z potřeb současného člověka (z jeho tázání po Bohu) tak, aby oni sami v NĚm našli plnost života. Hník považoval za důležité, jak pomoci člověku srozumitelně vyložit podstatu náboženské zkušenosti, tak napomoci pochopit tajemství člověka jako subjektu Božího zjevení.⁴ S příchodem II. světové války se působení církvi ve společnosti omezuje a možná i to je důvod, proč náš biblický teolog (a III. patriarcha) František Kovář zaměřuje pozornost do nitra člověka, když hovoří o budování Království Božího jako „skutečnosti v lidské duši“⁵. Vzdělávání se terminologicky dostává z teologického pojetí „zdola“ (zjednodušeně bychom mohli říct „z pohledu obyčejných lidí“) do pojetí „shora“ (tj. jakoby z pohledu Božího). Velká osobnost věnující se pastoraci a vzdělávání v CČS, Otto Rutrle, viděl církev jako nejvyšší nástroj Boží výchovy. Tato „Boží výchova“ se má dít v křesťanském společenství a působit jako integrující (spojující) prvek celé církve. Rutrle, ale od 50. let i jeho následovníci jako byl Rudolf Horský, Jindřich Mánek, Milan Salajka už hovořili o církvi jako o společenství ospravedlněných hříšníků, a to se promítalo i do zacílení vzdělávání, které mělo vést především k vnitřnímu obrácení člověka uvědomění si vlastního hříchu a potřeby obrácení, po kterém může přijít Boží milost a lidská proměna.⁶ V centru již nestálo vzdělávání pro rozvoj všech stránek lidské osobnosti člověka (jako v počátcích církve), ale důraz se přesunul na homiletickou a liturgickou službu věřícím. V podobném teologickém duchu, ale s důrazem na vzdělávání působila v církvi Jiřina Kubíková, která například koncem 80. let psala o církvi jako učící se komunitě, což v té době

¹ Více FARSKÝ, Karel; RŮŽIČKA, Veleoslav (ed.). Dr. Farský: Pamětní spis přípravného výboru Klubu reformního duchovenstva o reorganizaci CČS. *Náboženská revue*. Praha, 1964, 176 s.

² Naučit lidi liturgii rozumět, aby se jí mohli účastnit. Tento požadavek byl v Římskokatolické církvi vyslyšen až na II. Vatikánském koncilu ve druhé polovině 20. století.

³ FARSKÝ, Karel (ed.). *Zpěvník písní duchovních: Doporučitelných bratřím a sestrám Církve československé se stručným přídavkem věroučné nauky a modliteb*. Praha: Politiky, 1922, 196 s.

⁴ HNÍK, František M. *Duchovní ideály Církve československé: Příspěvek k rozboru její sociálně křesťanské struktury*. Praha: Blahoslav, 1934, 239 s.

⁵ KOVÁŘ, František. Smysl a oprávnění náboženské výchovy. Její theologické základy. *Svoboda svědomí*. 1942, **XV**. (4.), 4–9 s.

⁶ Prof. Z. Kučera tento posun označoval jako posun od racionální snahy výchovou a vzděláváním postihnout záležitosti víry (např. Farský, Spisar) ke konkrétní výchově a vzdělávání k pochopení skutečnosti a myšlení (např. Rutrle, Trtík). Více KUČERA, Zdeněk. *Pravda a iluze moderní teologie: Hledání věrohodné transcendence od moderny k postmoderně*. II. Praha: Martin, 2004. ISBN 80-85955-27-X:

odpovídalo i zahraničním trendům vzdělávání (především z anglosaského prostředí). Její fungování v oficiálních strukturách církve po sametové revoluci (1989) již nenajdeme, a tak ani tyto myšlenky se dále nerozvíjely. Od 90. let vidíme volný prostor pro znovuobjevení možností vzdělávání v církvi a působení církve ve společnosti. Bohoslovecká, nyní Husitská teologická fakulta, jako naše nejvyšší vzdělávací instituce byla přijata do korpusu Univerzity Karlovy (1990) a vzděláváním pokrývá přípravu budoucích duchovních, ale i věřících církve orientujících se na sociální práci, pedagogiku a další obory do dnes.⁷ Určitou formou vzdělávání pro přípravu budoucích katechetů, pastoračních asistentů a kazatelů měl být Husův institut teologických studií zřízený Církevním zastupitelstvem CČSH (2003), ale naplnění tohoto záměru se v mé práci nepodařilo ověřit.⁸ Jednotlivé náboženské obce či diecéze podnikají řadu vzdělávacích aktivit (např. Kurzy základů teologie Brněnské diecéze, Kazatelské kurzy Královéhradecké diecéze), ale z analýzy sněmovních dokumentů CČSH nevidíme, že by církve měla nějakou celocírkevní strategii či plán pro vzdělávání. Dle platných církevních dokumentů je v současné době vzdělávání součástí duchovní péče a od roku 1994 se tato duchovní péče dělí na a) evangelizační část v náboženských obcích, b) misijní část mimo náboženskou obec.⁹ Díky pozdnímu působení Salajky se vzdělávání dostalo do povědomí v CČSH do tzv. „TOP“ šesti projevů a činností církve.¹⁰ Salajka také psal o smyslu celoživotního učení (výchovy a vzdělávání), sebevzdělávání, v oblasti katechetiky otevřel prostor tzv. spirituální výchově. Pro zajímavost současný (VIII. patriarcha) Tomáš Butta v dnešní společnosti vidí tři hlavní úkoly církve: misii, křesťanskou výchovu a vyučování a svátostnou službu.¹¹

Inspirace z Finska

V rámci mého bádání jsem také navštívila Finskou Luterskou církev, její sbory a její protestantskou fakultu v Helsinkách. Musím uznat, že svou církevní správou (presbyterni s episkopálními prvky)¹² spiritualitou (za humny majoritní pravoslavná církev), určitým pozitivním přístupem k člověku jako Božím stvoření i mi připomínali akčnost naší církve v počátcích. Na rozdíl od nás v časech komunismu oni měli svobodu a budovali sociální stát, jehož církve byla vzdělaným a solidním partnerem. Uchovali si a dále rozvíjejí péči o své věřící (náboženská obec, která nabízí nejrůznější aktivity od spirituálních po volnočasové) i kultivaci společnosti skrze hodnotové akce (vyjadřují se ke společenským tématům, pořádají konference, kulaté stoly apod.). Na ústředí církve v Helsinkách mají celý odbor věnující vzdělávání dětí, dospívajícím, dospělým, rodinám, seniorům, hledajícím ad. A církve stanovuje vždy na nadcházející čtyři roky tzv. Strategii, ve které jmenuje hlavní oblasti, kterým se celocírkevně budou věnovat.

⁷ Více na <https://htf.cuni.cz/HTF-480.html>

⁸ Více na <https://www.hitspraha.cz/index.php/o-nas.html>

⁹ VII. ŘÁDNÝ SNĚM CČSH, 3. ZASEDÁNÍ. *Novelizace Základů řádu duchovní péče Církve československé husitské: Sněmovní návrh č. 2.* Předkládá pastoračně výchovný výbor. Praha: Ústřední archiv a museum církve československé v Praze, 1994, 8–9 s.

¹⁰ SALAJKA, Milan. *Teologie a praxe církve: Praktická teologie křesťanského západu: Ekumenismus.* Praha: Karolinum, 2000. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0102-8.

¹¹ Misijní činnost přitom v jeho pojetí předchází činnosti katechetické. Více BUTTA, Tomáš. *Kapitoly z katechetiky: Nástin náboženské výchovy a vzdělávání.* I. Praha: Církve československá husitská, 2012, 98 s.

¹² Na 5,5 milionu obyvatel (2021) je 65 % členy Finské Luterské církve, zakládá ji 384 autonomních náboženských obcí, které se sdružuje do 9 diecézí, které spravuje 10 biskupů.

Ústředí spolupracuje s církevním odborem statistik (v Tampere), které mapují nejen počty věřících a pořádaných akcí, ale také potřeby věřících a duchovních, názory na aktuální události, důvody např. snižování křtů u novorozenců apod. Vydávají celocírkevní metodiky, sledují diecézní akce vzhledem ke Strategii a jsou k dispozici diecézím. Vedle protestantské fakulty, která pokrývá spíše teologické bádání, spolupracují s Církevním školicím učilištěm (Jarvenpaa), které nabízí školení zaměstnanců církve (ne jen těch nových, ale všech, v cyklech, např. jak uspořádat meditativní procházku nebo jaké jsou nová církevní nařízení a jak je aplikovat), školení laiků dle témat (od hudby, meditace, poradenství po práci s migranty apod.) i kurzy pro lidi vně církve, např. jazykové kurzy. Vzdělávání na diecézní úrovni spadá pod diecézní vzdělávací radu, která kopíruje dělení na oblasti tak, jako jsme to viděli u Ústředí církve. Diecéze jsou nápomocné náboženským obcím jak nabídkou vzdělávání pro členy, tak celodiecézními akcemi do společnosti. Lidé v náboženských obcích vědí, že nesou svůj díl zodpovědnosti za fungování sboru (a tuto odpovědnost různými skutky dokazují, např. lektorská služba, služba u občerstvení, ale i služba k vítání příchozích) a zároveň jsem pozorovala i odpovědnost vůči světu, která se projevovala zájmem o ekologická témata, o učení se jak žít dobře společně, jak se aktivně zapojit do různých iniciativ apod. Při pohledu na vzdělávání šlo o celoživotní proces učení se, jak žít jako křesťan ve společenství lidí věřících i sekulárních. Zakládali si na vytváření prostředí církve, ve kterém každý může nalézt své místo, struktury a procesy mají svůj známý řád, informace se veřejně sdílí a věřící se účastní hodnocení např. naplňování Strategie či jiných činností, respektují se odlišnosti, podporuje se učení a rozvoj celé osobnosti člověka tak, jak kdo potřebuje.

Kde začít u nás?

Často vzpomínáme i s určitou nostalgií na doby vzniku CČS. To platí i pro „zlatou éru vzdělávání“, jak jsme si ukázali na tehdejší životě CČS a např. na pojetí církve Farským. Co si z toho ale pozitivního vzít pro současnost? A čím nás mohou inspirovat jiné církve? I moje bádání ukázalo, že místo (a hlavně účinnost) vzdělávání souviselo v CČS(H) s autoritou a osobností lidí, kteří toto vzdělávání v církvi žijí a prosazují. Nestačí o vzdělávání jenom psát nebo mluvit, i v tomto případě platí, že začínáme každý u sebe a vzdělávání, rozvíjení se, kultivace či osvěta souvisí přímo s tím, jak my sami sebe vnímáme, jak rozumíme našemu vztahu k Bohu, jak rozumíme dnešnímu světu, či jak rozumíme poslání církve, ve které působíme. Znáte Vaše odpovědi na tyto osobní otázky? A zná církev odpovědi na tyto otázky?¹³

S kůží na trh

Osobně vnímám svou domovskou Církev československou husitskou jako demokratický prostor, ve kterém můžu žít svou vírou a účastnit se (aktivně) na tvorbě prostředí v církvi i v naší společnosti. Zároveň věřím, tak jako třeba Farský, že člověk je stvořený na Boží obraz a jeho životním úkolem je se tímto obrazem stávat a to znamená se pořád učit a mít oči otevřené. A v tom se nelišíme ani od Finské Luterské církve. To, čeho jsme si možná za dob komunismu odvykli a co se nově potřebujeme zase učit je nebát se přijímat odpovědnost za úkoly ve své náboženské obci, v diecézi, v církvi, podporovat autonomii jednotlivých celků a vyžadovat transparentnost (přístup k informacím) a rovnoprávnost ve věcech fungování církve jako takové. Zároveň nesmíme usnout na vavřínech z pocitu „vševědoucností“ a stále, jako děti, objevovat nové potřeby a formy života (a spirituálního života též) kolem nás. A tak než se začneme bavit o konkrétních formách vzdělávání, musíme začít zjišťovat, co jsou naše obdarování a jaká služba je vlastní nám samým, co se potřebujeme dál učit a také, co potřebují lidé kolem nás. Z těchto odpovědí může vyrůst i taková celocírkevní strategie.

¹³ Zde vidím potřebu sociologicko-teologického tázání, jak tomu bylo v naší církvi u Hníka.

Přání

Děkuji za možnost sdílení výstupů z mé disertační práce jako takového malého zamyšlení nad vzděláváním v CČSH. Přála bych nám všem, ať jsou naše náboženské obce místem, kam chodí lidé rádi, kde se něco zajímavého dozvedí, kde se cítí užiteční, kde mohou mít pocit, že se jejich víra, jejich vlastní život s Bohem, s lidmi a sami se sebou smysluplně naplňuje. A chtěla bych také čtenáře podpořit, ať chtějí po svých náboženských obcích, diecézích, celku církve školení, konference, kurzy, rozhovory, metodiky, tisky a další formy vzdělávání ve věcech, které nás zajímají. Má-li být církev opět domovem, kde se člověk všestranně rozvíjí, podívejme se do vlastních řad, čím můžeme přispět a nenecháme si svá obdarování pro sebe.

Otevřena k dalším setkání, v úctě,

Veronika Matějková

(veronika.matejkova@ccsh.cz)

Rozjímání s Kralickými

TŘETÍ NEDĚLE POSTNÍ (OCULI), BOHOSLUŽEBNÁ KNIHA III / C, str. 59

ZASLÍBENÍ: Žalm 25, 15-16

PRVNÍ ČTENÍ Z PÍSMÁ SV.: Izaiáš 55, 1-9

DRUHÉ ČTENÍ: 1. Korintským 10, 1-13

EVANGELIUM: Lukáš 13, 1-9

Námět: Jak a proč slouží Pán všem ku pokání.

Ku požehnání: Píseň Každý den Pán mi sílu dává (č. 311)

PÍSNĚ: č. 100 (3 sloky), č. 324 (4 sloky), č. 311

K EVANGELIU PODLE SEPSÁNÍ LUKÁŠE 13, 1-9

Vážení, milí, POKOJ A RADOST NÁM VŠEM,

pro všechno dobré, co ještě uslyšíme od našeho Pána Ježíše. Jsou to zpočátku přísná slova, Boží Slovo od proroka! A potom od apoštola Pavla! Tak, jako každé varování, musí být silné a výstražné, aby nás přimělo ke zbystření pozornosti a aby s námi pohnulo k správnému, záchrannému rozhodnutí.

A když dojde na podobenství o Vinaři a člověku na jeho vinici s tím fíkovníkem, to už vnímáme ty rozdíly, a vidíme, že bratři Kraličtí píšou slovo Vinař jako jméno s velkým písmenem V. Tak se ptáme, kdo to je? A co ta vinice, ten fíkovník a všechny ty neblahé události, co to má znamenat? Od koho, a komu patří ta varování a potom ty nové, naděje plné vyhlídky, nové šance, že i fíkovník dozraje?

Je dobré, abychom se zeptali, co je příčinou, jaká motivace služby toho Vinaře. Tak pojďme postupně.

Ta příčina, ten důvod takové služby Vinaře, je nutnost, aby vyvedl z toho scestného omylu o původu událostí, kterým lidé říkali Boží metly, metličky, pokuty, nebo tresty, a cílem – aby ku pokání přivedl.

Neboť přitom lidé velice bloudí, když vidí u jiných, i zbožných, ty metličky Boží, že je za nějaké veliké hříšníky považují a soudí. No, tož takoví jsme přece i my.

Tak vzpomeňme, čeho se dostalo Davidovi v jeho nemoci, Žalm 41,9, nebo Jobovi v hrozných pokušeních, Job 4,6, nebo onomu slepému v jeho trápeních, Jan 9,2, a apoštolu Pavlovi v jeho souženích, v jeho potížích, např. Skutky 28,3-4.

Vidíme, co se děje stále, že Bůh často bezbožným dává štěstí, jako onomu boháči, o kterém čteme v Lukáši 12,16, nebo dále v kapitole 16, verš 19, a pobožné jako toho Lazara nechává v trápeních, Lukáš 16,20. Tak Bůh některé trestává a svůj soud začíná od svého domu, od zbožných, 1. Petrův list 4,17, aby si to jiní rozmysleli a pokání činili. Podobně 1. Korintským, naše dnešní kapitola 10, verše 11-13.

Pán Ježíš k tomu slouží dvěma příklady, na kterých je vidět:

Za první: Proč jsou zapsány pro nás, proč je potřebujeme znát a o nich přemýšlet. Ernest Hemingway to řekl otázkou Komu zvoní hrana.

Za druhé: Podobenstvím fíku, fíkovníku. A toto nás zajímá:

1. Co se tím fíkem, fíkovníkem rozumí? Že lid izraelský.
2. Kým je zasazen, štípen? Otcem Nebeským.
3. Kde? Co znamená „na vinici své“? To znamená v Církvi své, v zemi zaslíbené, i po celém světě, Matouš 21,19.
4. Jaké ovoce očekával a nenašel? Víru a pokání.
5. Co řekl Vinaři? Že už dost dlouho je shovívavý, že třetím rokem je zklamán, že opět na něm nenachází žádné plody, tak ať už ho vytne, ať tu zem zbytečně nevyčerpává.
6. Ale Vinař ten hněv ukonejšil, když odpovídá tou přímluvou: „Pane, ponechej ho ještě i tohoto roku“. A Vinař má svůj plán, jak fíkovníku poslouží.

Už víme, kdo je tady ten Vinař, a že to Jeho dobro může fíkovník zachránit. Je to Pán Ježíš, kdo hněv na vinici ukonejšil. A v tom, v těch přímluvách Ho i věrní služebníci, jako kdysi i Mojžíš, mají následovat. Můžeme o tom číst v Exodu 32, verše 31, 32 a dále.

Připomínejme si, co Kristus, Ježíš, tím říká: „Pane, počkej ještě tento rok, až potřebné služby při lidech vykonám. Snad ovoce Tvůj lid ponese.“

A ptejme se: Co to je za služby, které Pán Ježíš měl v úmyslu pro lid Boží hned vykonat? Bratři Kraličtí nám připomínají, že vzápětí uzdravoval od nemocí, způsobených svázaností duchem těch nemocí, Ozeáš 4,12 a dále, i svázaností s duchem bludů, který v bludy uvádí, jak je psáno v 1.listu Timotheovi 4,1. Důležité pro nás je, že sloužil i v sobotu, v den sváteční, a vysvětlil tak, že nepřátele zahanbil, a přátele obdaroval radostí, potěšil je a v dobrém ujistil. Tak i my V DOBRÉM NEPOLEVUJME, říká nám podobenstvím náš Pán Ježíš, Amen.

Prameny:

BIBLE KRALICKÁ ŠESTIDÍLNÁ, s poznámkami vydaná 2014, str. 2334/2335. BIBLE, Ekumenický překlad, vydání z roku 1984. MODLITBA POKÁNÍ: Králi Nebeský, Utěšiteli, Duchu Pravdy, všude přítomný a vše naplňující, pokladnice všeho Dobra a Dárce života, přijď a učiň si v nás svůj příbytek, očisti nás od každé poskvrny a spas naše duše Ty, který Jsi Dobrý. Amen

Niki Otisková

Bratr Bohdan Kaňák

Milí čtenáři, do velikonočního Setkávání přináším rozhovor s bratrem PhDr. Bohdanem Kaňákem, Ph.D., který mi laskavě zodpověděl mé dotazy a věnoval našemu časopisu pár nadějeplných myšlenek. Je duchovním naší církve, historikem, a jak sám říká, především archivářem. Napsal novou knihu Úvahy o husitství, kterou doporučuji zakoupit, přečíst a mít ji ve své knihovně. Mám radost, že vidí naši budoucnost nejen v rukou věřících, ale především v rukou Božích. Je povzbudivé mít ve své blízkosti osobnosti tak vzdělané a přece skromné, které neztrácejí pevnou víru, dokážou se radovat z všedních věcí a odhalují svá vnitřní bohatství, když je to třeba. Věřím, že vás tato posila potěší.

Milý bratře Kaňáku, náš společný březnový vikariát se nesl v duchu prezentace Vaší nové knihy s názvem Úvahy o husitství. Byla to velmi příjemná i slavnostní událost za účasti bratra patriarchy a mnohých kolegů z olomoucké diecéze. Moc hezky jste o knize hovořil, takže jsem si ji hned koupila. Ve vlaku z Olomouce jsem se do ní začetla a líbí se mi. Musím opravdu říci, že Vaše popularizační metoda by mohla díky svému přístupu nadchnout i ty, kteří by se jinak o husitství v dnešní době možná nezajímali. Můžete ještě jednou pro čtenáře časopisu Setkávání přiblížit obsah Vaší knihy, včetně procesu, který k jejímu napsání vedl, co nám má sdělit a jak se Vám psala?

Obsahově se kniha zabývá klíčovými momenty pohybu husitského teologického myšlení. Horizont událostí je částečně pokryt i připomenutím osudů některých významných husitských osobností. Historické a filozoficko-teologické výklady v textu vycházejí z úryvků edic dobových pramenů, v nichž lze vystopovat odkaz na konkrétní text Písma svatého. Propojuje se tak Slovo boží, historický pramen a výklad souvisejících historických událostí.

Čím by mohlo být husitství pro laickou veřejnost atraktivní právě dnes?

Husitství patří k významným obdobím českých a světových dějin. Zkušenost, kterou v tehdejší krizové době získali naši předkové, je vedla k pokoře a k náboženské i společenské toleranci z nutnosti. Myslím, že bychom neměli na tuto zkušenost zapomínat.

Co konkrétně by nás, současníky, mělo inspirovat v naší práci a v životě na příkladu Mistra Jana Husa? Jen málo lidí zvládne hledat pravdu, říkat ji, učit se jí, milovat a bránit ji do konce svého života. Bohužel, ani duchovní neříkají vždy pravdu, i ovečky nás občas potrápí. Co s tím, že jsme lidé slabí i s takovým silným příkladem za zády, jakým byl Hus?

Mistr Jan Hus usiloval o přístup k různým zdrojům poznání i o dialog, který vede k pochopení při hodnocení těchto názorů. V souladu se svými filozoficko-teologickými východisky pak vrchol poznání hledal ve svědectví Písma svatého o Ježíši Kristu. Hledat oporu ve slovech Písma i usilovat o dialog je dobrý program i dnes. Mistr Jan Hus v následování Krista ovšem zašel do krajnosti. Je v Božích rukou, bude-li taková oběť požadována i po nás.

Jste vzděláním historik, archivář, jste zároveň duchovní naší církve a také odborník na husitství. Svou mnohaletou prací, jak badatelskou, tak právě i tou popularizační v církevní historii navazujete na dílo svého tatínka, profesora Miloslava Kaňáka. Cítil jste nějakou zvláštní potřebu tatínkovu práci dokončit?

Já jsem v první řadě archivář. V 80. letech minulého století jsem pracoval jako archivář Ústřední rady naší církve. Archiváři se snaží uchovat a zpřístupnit historické prameny. Už to, samo o sobě, je náročný program. V otcově rozsáhlém vědeckém odkazu ovšem hledám inspiraci i k vlastnímu skromnému výzkumu.

Bratr patriarcha na našem setkání mile prozradil, že se spolu znáte již od mladých let, znal Vaše rodiče – maminku farářku, tatínka faráře. Vzpomínal na neskutečné množství knih, které jste mívali doma úplně všude. Díky této vzpomínce mám představu, že ke knihám i ke vzdělání musíte mít velkou lásku. Jaké bylo vyrůstat v rodině farářů a profesora a faráře Církve československé husitské? Předpokládám, že v mladých studentech bylo opravdové nadšení nejen studovat na naší fakultě, ale také být poslán do náboženských obcí jako duchovní. Jak jste to měl Vy? Jste v naší církvi stále šťastný?

Můj otec po stránce odborné věnoval mnohem více času bohoslovcům než mně. Občas mi samozřejmě poradil, ale vlastní cestu k historii jsem si hledal sám. Život naší církve jsem poznával z různých úhlů také díky své matce – farářce. Ve společenství církve jsem vyrůstal a pokládal jsem ji vždy za svůj duchovní domov.

Máte nějakou zajímavou historku z let svých studií a počátku Vaší činnosti v církvi? Klidně s bratrem patriarchou, to by se asi čtenářům hodně líbilo.

Protože jsem v době dálkového studia teologie i v době počátků mého působení v církvi bydlel v Praze, nezúčastnil jsem se života studentů na dejvické koleji, a tak jsem o veselé historky ochuzen. Snad za zmínku stojí, že husitský prapor, který se dodnes používá k ceremoniálním účelům při bohoslužbě v Betlémské kapli, jsem našel vyhozený a potrhaný na dvorku dejvického ústředí. Zašil jsem ho a opravil i jeho žerď, aby mohl být nesen v čele průvodu kněžstva.

A co tehdejší politická situace, ve které jste žili? Jak moc jste pocítovali její sevření při studiu a pak v začátcích působení?

V tehdejší politické situaci jsem vyrůstal od mládí, a tak jsem její tíži pokládal za samozřejmost. Pád totality přinesl uvolnění a otevřel nové perspektivy.

Když se ohlédnete zpět na své rozhodnutí spojit svůj život s naší církví a pak se podíváte na dnešní situaci, jste optimista? Do společenství přichází málo věřících. Na fakultě v současnosti studuje jen pár studentů, z nichž ne každý se rozhodne pro život duchovního. V poslední době pozorují u některých svých kolegů značné vyhoření, někteří odešli ze služby, jiní nad tím přemýšlejí. Ti,

kteří zůstávají, mají ještě radost ze své práce a víru v dobré konce. Bude nám to ale do budoucna stačit?

Dílo církve je v rukou Božích. Nesmíme zapomínat, že naše církev vyrůstala zdola od místních sborů s demokratickou ústavou. Přežijeme bez velkých centrálních institucí i bez vznosných katedrál. Pokud se najdou skupinky aktivních věřících, kteří se rozhodnou v díle církve pokračovat, pak bude trvat.

Dokázal byste mi říci, co nám, podle Vás, chybí k tomu, abychom měli na bohoslužbách třeba padesát lidí, z nichž většina se bude podílet na chodu náboženských obcí? Co děláme nedostatečně, když se začneme srovnávat s jinými církvemi, které ještě stále mají silnou podporu svých věřících? Tyto řádky budou číst nejen duchovní, ale také mnoho našich členů z rad starších a těch, kteří si dělají stejné starosti o naše další směřování a velmi bolestně nesou obavy o konec svých náboženských obcí. Bojí se o své sbory, bojí se slučování, rozloučení se svými faráři. Cítím, že je nutné začít komunikovat naše vážná témata hlouběji, více hlasitěji. Ať už jsou to problémy duchovních, financování, větší zapojení lidí do provozu náboženských obcí. Podstatou je, abychom měli důvod i chuť působit v církvi z obou stran.

Odpovědi na tyto otázky vyžadují samostatnou kapitolu. Na otázky odpovídám otázkami: Dokážou faráři do aktivit svých farností zapojovat křesťany ve svém sboru? Dokážou věřící vzdorovat snaze vyšších organizačních struktur o spojování jejich farností takovým způsobem, že budou pracovat v radách starších a svou aktivitou udrží samostatnost náboženských obcí? Dokážou diecézní rady poskytnout obcím peníze na nutné opravy budov a, bude-li to nezbytné, odpustí jim třeba splátky z půjčky? ***Zároveň vidím, že mnohé věci jsou naopak v naprostém pořádku. Na bohoslužby chodí lidé, kteří sami chtějí, je jim u nás dobře, přemýšlejí nad svým životem, nad vírou, zůstávají s námi. Tvoříme malé rodiny, které se na okamžik protnou. Ale vracejí se a dávají nám zpětnou vazbu, že to pro ně má smysl. V tom je naděje. Toto je také velmi cenné, nemyslíte?***

Nepochybně.

Před námi jsou Velikonoce – krásné období po těžším odříkání, pokání, rozjímání. Každý z nás procházíme postním časem podle svých vlastních potřeb a snad je nám k užitku větší ponoření do svého nitra, duchovní obnova je soukromým zápasem, prací na sobě samém. Co pro Vás znamená postní čas a jak prožíváte Velikonoce v našich sborech? Zdá se Vám, že je to jiné než tehdy, když sloužil například Váš tatínek?

Velikonoce prožívám ve sboru své manželky – farářky. V době půstu si zvláště uvědomuji, že je velmi důležité vzdávat Hospodinu chválu a díky vlastními slovy i slovy žalmů za to, že žiji a mohu vnímat boží vedení, za to, že nám Bůh seslal svého Syna, který nám ukazuje cestu. Otec sloužil jako farář v pražských Vysočanech v době nacistické okupace. Myslím si, že dnes žijeme v mnohem lepších podmínkách, než se žilo tehdy. A za to je právě třeba stále Bohu děkovat.

Věřím, že svůj čas většinou věnujete práci, ale když máte chvíli pro sebe, co Vás těší?

Těší mě radost z vnučky, dobrá knížka, zajímavá výstava, dobře natočený film, východ či západ slunce v krajině, otisk kočičí tlapky v betonovém chodníčku, ranní kokrhání kohoutka, a ještě řada jiných věcí.

Co byste vzkázal každému duchovnímu, členu naší církve nebo přičozímu? Máte pro nás nějaké poselství, radu či povzbuzení?

Neztrácejme naději! Věřme v Boží pomoc! Děkujeme Bohu, kdykoliv si vzpomeneme na něco, co obohacuje náš život! Chvalme Boha za jeho spásitelné činy! Vysíláme vstřícné myšlenky ke svému okolí, ke svým sousedům. Rozpouštějme svoji nenávisť ve světle lásky k bližnímu. Vyslaná nenávisť se odrazí a vrací se nám zpět, a pak se divíme, kolik máme nepřátel.

Děkuji za Vaše slova a za rozhovor

Monika Bartková

O křížku

Před časem jsem v rozhovoru v ČZ zmínila, že hned zrána po probuzení padne můj pohled na křížek na zdi. Není to „klasický“ křížek, je to spíše jen korpus, tělo Kristovo. Dokonce ani ne celé tělo. Ze sádrového odlitku bez nohy a bez rukou trčí dráty... Nedlouho potom mi v dobré vůli napsala jedna čtenářka ČZ, že mi ráda pošle jako dárek nový, pořádný kříž. Jasně že mě to potěšilo. Přesto ho za ten svůj nevyměním. Pro mne je totiž jedinečný. Je v něm beze slov obsaženo všechno. Pán Ježíš potřebuje moje ruce a moje nohy (jak o tom zpíváme v písni 77 ze Zpěvníku). Otlučená trnová koruna mi připomíná, že k cestám života patří i ty trnité. Chybějící kříž? Kristus byl přece vzkříšen! A oslaven! Prostě v obraze, v podobenství, ve zkratce, v kostce, v klipu je v něm všechno.

A tak každé ráno pohlédnu na svého Krista Pána a nemusíme si vzájemně nic vysvětlovat. A než usnu, řeknu: díky, promiň a odpusť. On už ví – za co, o co, proč.

P.S.: Ten křížek mi donesl jeden z našich bezdomovců ze skládky. Bylo mu tak nějak smutné a divné nechat ho tam ležet. Kristus Pán na smetišti mezi nepotřebnými krámy a odpadky... Jak výmluvné a přísně o dnešku.

Jana Šilerová

O křížku II.

Za padesát let duchovenské služby jsem prošla nespočet našich sborů/kostelů a viděla v nich spoustu křížů s Kristem Pánem. Jeden z nich je mi obzvlášť milý. Je v Doubravě hned za stolem Páně. Mezi oltářem a křížem na zdi je málo prostoru i pro hubeného kněze. A tak je při bohoslužbách nohama Krista na kříži nakopáván. Humorné, výmluvné, nutné a misijní. A tak se příjďte podívat na „šikmý kostel“ a hned kousek i do Doubravy na výpověď o církvi i o nás samých.

Jana Šilerová

Sto let Husova sboru v Ostravě – Radvanicích a jeho začátky

V letošním roce, konkrétně 13. září 2025, slaví Husův sbor v Ostravě – Radvanicích sté výročí od svého slavnostního otevření. Připomeňme si v základních událostech jeho vznik.

Založení Husova sboru v Radvanicích předcházela řada událostí a těžkostí. První rada starších, tehdy kostelní výbor, zde byl zvolen 1. března roku 1920 na shromáždění věřících, které svolal původně římskokatolický kněz z Radvanic Ferdinand Stibor, jenž stál

u zrodu naší církve od jejích začátků. Tehdy došlo k velkému přílivu věřících do CČS, římskokatolická farnost zde zanikla, menšina byla připojena k Michálkovicím a později do Slezské Ostravy. V místním katolickém kostele sloužil Stibor nově bohoslužby CČS. Během roku se ale začali odpojovat někteří věřící, převážně rolnického stavu, a odcházeli zpět k římské církvi. 5. ledna 1921 se katolická

menšina, v jejíž čelo se postavili dva vystouplí rolníci – Josef Volný a František Břemek, usnesla, že se zmocní ztraceného kostela násilím za přítomnosti římskokatolického faráře ze Šenova, s nímž chtěli převzít stálou péči o chrám. Dostali se však nejdál ke schodům kostela, odkud byli ve rvačce zahánáni. Stibor jízlivě poznamenal: „Ani rakouská armáda se nedovedla ve světové válce tak rychle odpoutat od nepřítele jako radvanští křížáci od dveří chrámových...“. Pak již docházelo spíše k pomluvám a přemlouvání známých k přestupu zpět. Generální vikariát na faráře Stibora podal u zemské vlády v Opavě žalobu pro zcizení majetku římského kostela a fary. V roce 1922 byla hejtmanstvím frýdeckým náboženská obec vyrozuměna, aby kostel i s farou vrátila církvi římské. Jelikož nebyla naděje, že by s katolíky mohli věřící CČS spoluzívat jeden

kostel a faru, úřady tlačily na náboženskou obec, aby obojí vydala. Přípravný kostelní výbor 10. června 1923 podal správní komisi žádost, aby byl náboženské obci, stejně jako dříve římskokatolické církvi, darován stavební pozemek. Správní komise vyhověla a vyzvala náboženskou obec, aby si vybrala sama vhodnou parcelu na pozemcích vyvlastněného Wilczkova statku, který byl ve správě radvanické obce a která zaplatila za parcelu 25.000 korun.

Náboženská obec si chtěla postavit nejprve faru, aby v případě vystěhování bratra Stibora mohl někde bydlet. Proto byla 2. 9. 1923 zvolena komise pro stavbu fary, případně i kostela. Ještě téhož roku po vyřízení všech formalit začala stavba, která byla kolaudována v květnu roku 1924 a 21. května 1924 se Stibor nastěhoval do nové fary. V červnu (9. 6. 1924) Stibor sdělil na mimořádné valné

hromadě, která volila patriarchu CČS dr. Karla Farského, že není šance, aby se zabrané kostely spoluzívaly. Jelikož v Radvanicích nebyla vhodná místnost, kde by se sloužily bohoslužby, rozhodla valná hromada o stavbě sboru. Stavební plán vypracoval stavitel Josef Vysloužil a se stavbou se začalo ještě téhož roku. Náboženské obci se velmi těžce sháněly peníze, mnoho příslušníků nebylo schopno platit členské příspěvky, kterými by přispěli. Ze slíbené státní subvence 200 000 korun přišla zatím jen částka 150 000 korun. Byla však brzy vyčerpána. Rada starších byla nucena půjčit si krátkodobě 100 000 u Agrární a průmyslové banky v Moravské Ostravě. Základní kámen sboru byl položen 12. 9. 1924 a za rok, 13. září 1925, byl slavnostně otevřen. Zvony byly zakoupeny již v roce 1920, ty byly jen přeneseny do Husova sboru. Na stavebních

subvencích dostala obec 441 358 korun. Svou činností získala 92 479 korun, na půjčkách 286 500 korun. Za sbor zaplatila celkem 819 844 korun, a tak zůstala silně zadlužena. Náboženská obec nemohla fungovat pouze z členských příspěvků, například v roce 1934 platilo řádně příspěvky jen 1200 ze 6700 členů. V roce 1928 byl na mimořádné valné hromadě odhlasován převod majetku náboženské obce na Ústřední radu CČS. Rada starších proto hledala i jiné cesty než vybírání příspěvků. Dne 11. 6. 1924 byl založen „Vzdělávací a zábavní spolek Dalibor“, řízený radou starších, který byl úředně schválen 24. 1. 1925. Pořádal divadelní hry, plesy, večírky, letní slavnosti a zájezdy. Spolek působil s přestávkami v letech 1934–1936 až do roku 1941, kdy byl rozpuštěn německými úřady. Dalším spolkem byla pohřební „Svépomoc“, založená na popud Stibora 10. 6. 1923, schválena však byla až v roce 1925. Činnost tohoto spolku spočívala v tom, že se vybíral příspěvek 2 koruny, ze kterých se po smrti člena pozůstalým vyplácelo 1000 korun, zároveň spolek půjčoval radě starších peníze. 1. května 1925 rada starších založila „Čsl. charitativní spolek ženský“, ten získával peníze sbírkami a rozděloval je nemajetným příslušníkům CČS. Spolek zanikl, když byl z nařízení ÚR zřízen při všech náboženských obcích „Odbor sociální práce při církvi československé“ – v Radvanicích se tak stalo 29. 3. 1936 na valné hromadě.

Výrazná osobnost Ferdinanda Stibora je připomínána v Radvanicích dodnes. Bratr Ferdinand Stibor se stal farářem Církve československé 24. března 1920. Dne 9. 12. 1923 byl zvolen biskupem slezsko–moravské diecéze a 6. ledna 1925 slavnostně uveden v Praze do biskupského úřadu. Mezi pár zajímavostí patří dvánáctistránková brožura s názvem „Římské balamucení lidu“, kterou napsal a vydal v roce 1920. Z jeho popudu vychází 7. dubna 1922 první číslo Palcátu, týdeníku slezsko–moravské diecéze CČS. Psal zde nejen

svá kázání, ale i povídky nebo vzpomínky. Na valném shromáždění 22. června 1923 v Radvanicích byl zvolen definitivním farářem této náboženské obce. V roce 1927 se vzdal pro své biskupské povinnosti místa faráře a zůstal v Radvanicích administrátorem. V letech 1924–1927 mu pomáhal v práci pomocný duchovní Albin Havlásek, jehož vystřídal katecheta Otakar Struž. Po přestěhování Stibora z fary do své vily (1928) nastoupil na místo faráře doubravský katecheta Ignác Olšanský, ovšem oficiálně až 1. července 1929. Tímto dnem přestal být Stibor radvanickým farářem. Poté řídil diecézi, účastnil se diecézních akcí, světil kostely atd. Podílel se na zakládání náboženských obcí v okolí a pracoval na Ústřední radě CČS. Po smrti prvního patriarchy Farského byla Stiborovi nabídnuta kandidatura na úřad patriarchy, tu však odmítl a volil dr. G. A. Procházku. Když v roce 1942 Procházka zemřel, protektorátní úřady nedovolily volbu nové hlavy církve a jmenovaly jejím správcem biskupa Ferdinanda Stibora, který tento úřad zastával do 14. května 1945. V roce 1950 požádal o zproštění úřadu od 1. 1. 1951 a bylo mu vyhověno. Biskupská hodnost

mu zůstala až do jeho smrti. Zemřel 12. října 1956 a 17. 10. byl za velké spontánní účasti veřejnosti pochován v Husově sboru v Radvanicích, kde má napravo od oltáře uloženou urnu s ostatky, stejně tak i jeho manželka Žofie a matka jeho synů Ferdinanda a Břetislava.

Po Ignáci Olšanském nastoupil na místo faráře 1. 1. 1940 bratr František Syrovátka a ten zde sloužil až do konce osmdesátých let minulého století.

Ferdinand Stibor by si zasloužil samostatný článek vzhledem k jeho ohromným zásluhám a práci pro naši církev – od vášnivých začátků v CČS, až po jeho úsilí při doslova revolučním zakládání nové náboženské obce a Husova sboru. Mnozí pamětníci tvrdili, že byl velmi přísný, rozhodný, ale byl zde také nesmírně

oblíbený a respektovaný. Spisovatelka Anna Marie Tilschová v kladné postavě kaplana Ctibora na stránkách rozsáhlé románové fresky Haldy z roku 1927 napsala: „...*Ženy jako muži by byli šli za Ctibora do ohně, za svého hrdinu. To nebyl žádný velebný pán, ale chudý bratr kněz a jeden z nich...*“

Uchovááme v paměti v nepatrných fragmentech i jeho soukromé lidské stránky. Jedna z vnuček, která dosud žije v rodinné Stiborově vile sousedící s farou, vzpomíná, že její dědeček byl laskavý, k dětem přívětivý a ve své pracovně měl na zdi vystavenou velikou sbírku různých dýmek, které rád pokuřoval.

Náš farní úřad má ve své knihovně Zpěvník CČS s věnováním, který Ferdinand Stibor obdržel darem od prvního patriarchy Karla Farského a křestní matriku, přenesenou z římskokatolického kostela psanou vlastnoručně Stiborovou rukou.

Husův sbor v Radvanicích zažil dny slávy a postupně i úbytek věřících, který se týká většiny náboženských obcí v současné církvi. Prodělal během let

stavební změny a opravy, které se znovu stávají naléhavými. Na černobílých fotografiích se rozzářeně usmívají členové, kteří pomáhali sbor stavět v radostných počátcích své církve, podpořené charismatem svého milovaného faráře Ferdinanda Stibora. Takovýmto

počtům věřících se v dnešních dnech netěšíme. Mnozí zakladatelé již odešli na věčnost a jejich potomci se hlásí ke své příslušnosti jen zřídka. „Pilíře“ bývalé proslulosti sboru drží zbylí věrní a také noví věřící, kteří se účastní bohoslužebného života i společenství. Naši náboženskou obec tvoří členové z přímého sousedství v okolí Radvanic a Bartovic, ale přijíždějí také věřící z okolních částí Ostravy, Havířova, Michálkovic, Karviné, Orlové, Hrabové, Šenova a dalších lokalit.

Náš kostel má pár šrámů i oprýskanou omítku, ale stále stojí na kopci v Menšíkové ulici pro všechny příchozí, z dálky vítající nápisem „Bůh je láska“.

Srdečně zveme každého z vás na slavnostní bohoslužbu a oslavu 100 let Husova sboru v sobotu 13. 9. 2025 ve 14.00 hodin.

NOC KOSTELŮ v Husově sboru v Rychvaldě

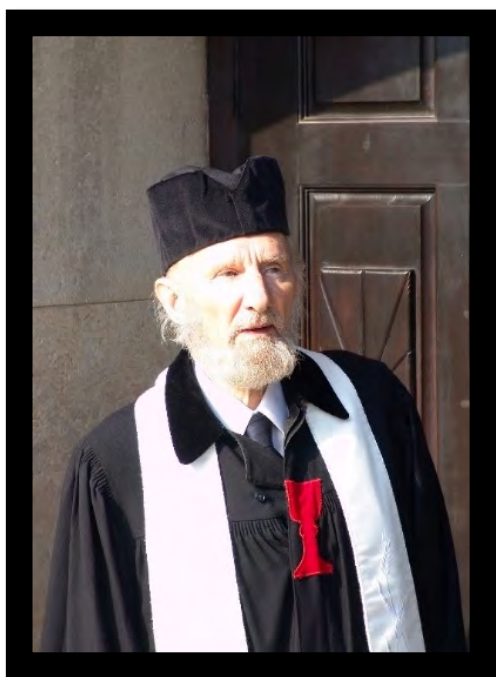
se tradičně věnuje výročním literárním. A tak po Skácelovi, Zahradníčkovi, Kafkovi aj. nás neuvěřitelný literární znalec prof. Lukáš Průša seznámí s dílem kněze naší církve a básníka tichého jak jeskynní rybka, s Rošťou Valuškem. Básník sám bude číst svou poezii. Už ať je to tu!

Vzpomeneme taky 900 let od úmrtí Kosmase, autora proslulé Kroniky, díky níž o sobě aspoň něco málo víme. Připomeneme si Chvalozpěv stvoření sv. Františka z Assisi (napsán r. 1225). Letos je to 550 let od úmrtí největšího sochaře a malíře Michelangela Buonarrotiho. R. 1875 se narodil Rainer Maria Rilke. Roku 1925 byla objevena Karlem Absolonem soška jisté nahé ženy – věstonické Venuše. Pověstné sedláky u Chlumce si připomeneme při výročí jejich povstání (1775)...

To vše i mnohé jiné – hudba, pohoštění i povídání s básníkem – vás čeká 23. května od 18 hodin. Přesný program bude na webových stránkách Rychvaldu.

Těšíme se na vás.
Za náboženskou obec
Jana Šilerová

Vzpomínka na bratra faráře Dobromila Malého

Jako Dobromilova vděčného vnuka mne dojímá, že i po téměř 20 letech od dědečkova odchodu na věčnost (+ 2. 5. 2007) mne stále oslovují různí lidé, zejména z církve, a rádi na něj vzpomínají, a tyto krásné vzpomínky se poněkud nezaslouženě promítají i malinko na mne (a na jeho další potomky, např. Jiřího Plevu sloužícího v Kojetíně) a jsem jim všem za tato připomenutí moc vděčný, a také za příležitost připomenout jeho v lecčems inspirativní životní cestu i myšlenky. Vloni to byl br. biskup Juraj (viz časopis Vinný kmen, nebo web CČSH¹⁴), a letos náš milý bratr biskup Tomáš, který byl od dětství aktivním členem dědečkovy obce v Kojetíně.

V březnu to je už 101 let, od doby kdy 4. 3. 1924 světlo světa spatřil celoživotní služebník Kristův a farář bratr ThMgr. Dobromil Malý. Bývalo zvykem dávat dětem jména z kalendáře v den, kdy se narodili. Nejbližší mužské jméno je 5. 3. Kazimír, ale z toho jeho maminka nebyla moc nadšená, a tak se rozhodla dát synkovi jméno co nejvíce pozitivní – a tak vybrala: ten, kdo miluje dobro/Dobro.

A jak život ukázal, byla to výstižná volba.

Jeho život byl plný služby, obětavosti a pevné víry. Působil ve více náboženských obcích brněnské a olomoucké diecéze a jeho duchovní práce zanechala hlubokou stopu.

Začátky služby

Po ukončení studií, které dočasně přervala druhá světová válka a nasazení Dobromila na nucené práce v Říši, nastoupil do duchovní služby a působil v několika náboženských obcích.

V letech 1947–1949 sloužil v Třebíči, poté krátce v Jihlavě (1949–1950) a následně v Morkovicích (1950–1958). Je to doba, kdy po narození své první dcery ovdověl, a jak vzpomínal, tak bolest utápěl v práci pro Pána: přes den budoval Sbor Jana Blahoslava a po nocích psal svou úspěšně obhájenou disertační práci na téma modlitby. V období let 1953–1955 musel přerušit službu kvůli povinné vojenské službě, kterou absolvoval na východním Slovensku v Košicích. Na Dušičky roku 1953 v Morkovicích zmínil blížící se výročí narození prvního československého prezidenta T. G. Masaryka. Tato poznámka však vedla, v jeho téměř 30 letech věku, k odvodu na dvouletou základní vojenskou službu, a to ještě v listopadu téhož roku. Půl roku nemohl domů napsat jediný dopis, což znamenalo, že jeho druhá manželka Olga nevěděla, kde je a co se s ním děje. Bylo zvykem umisťovat, nejen duchovní, do vzdálených míst od jejich domova, bez ohledu na to, že byl ženat a měl již dvě děti. Zařazen byl jako „pisár“, tedy pisář-úředník. Jak sám vzpomínal, když komunističtí důstojníci potřebovali něco bezpečně uložit nebo předat, obraceli se právě na něj: „Lebo, vy, faráři, neklamete a nekradnete.“

¹⁴ <https://www.ccsch.cz/aktualne/19-nase-cirkev/1875-muj-dedecek-a-sluzebnik-pane-dobromil-maly.html>

Působení v Kojetíně

V roce 1958 přijal službu v náboženské obci Kojetín, kde setrval až do své smrti v roce 2007. Během této dlouhé doby spravoval mj. také Tovačov a další obce, a v letech 1983–1986 vykonával funkci olomouckého diecézního tajemníka. V Kojetíně se věnoval nejen duchovní práci, ale i rozvoji obce, výuce jazyků a osvětové činnosti.

Pronásledování a statečnost

V době totality čelil různým formám útlaku. O některých jsem již psal jinde. Sestra farářka ThDr. Světlá Košíčková mi pro tento článek poskytla pro ilustraci následující vzpomínku na jednu dramatickou událost: „*Vzpomínám si, že začátkem srpna 1982 za námi na týdenní ekumenické setkání od Taizé přišel i Tvůj dědeček. Bylo horko, seděli jsme v roklí a četli Dopis z Taizé. Dědeček byl nalehko oblečený a bos, jak bylo jeho zvykem. Náhle jsme zpozorovali, že na nedaleké silnici je nějak moc pracovníků v oranžových vestách, kteří se vydali přes řídký lesík směrem k nám. Někdo zřejmě podal udání, že je tam skupina mladých věřících, což bylo ‚maření státního dozoru nad církvemi‘, jak stálo v trestním zákoníku. Dědeček nelenil a vyběhl po polní cestě a po strništi na opačnou stranu. V Olomouci byl tehdy biskup, za jehož působení ztratilo ‚státní souhlas k výkonu služby‘ 18 duchovních, a dědeček měl oprávněné obavy, že by mohl být 19., kdyby ho legitimovali. Naštěstí ale i díky své dobré kondici, utekl dvěma policistům, kteří se za ním pustili i se psem. Zanedlouho se vrátili se slovy: ‚Byl moc rychlej‘. Mně to prošlo s napomenutím od tehdejšího brněnského biskupa, ‚abychom nepracovali s mládeží‘; tak jsme zahájili týdenní setkávání rodin. A StB si na manžela založila spis. Dostal, jak se po r. 1989 dověděl, krycí jméno ‚Vousáč‘, na což byl patřičně hrdý.“*

Bratr dr. Zdeněk Kovalčík pak rád zavzpomínal, jak po listopadu 1989 s Dobromilem točili bohoslužbu pro Rádio Svobodná Evropa.

Odkaz a závěr

Dobromil Malý často připomínal myšlenku Alberta Schweitzera, že nemusí všichni jezdit pomáhat do Afriky, ale „každý si může zřídit své Lambaréné tam, kde je, tam, kam ho Pán Bůh postavil“. Jeho odchod na věčnost pak nám intenzivně připomněl pravdivost slov polského básníka Jana Twardowského, která dědeček také během života nejednou připomínal: „**Spěchejme milovat lidi, protože rychle odcházejí.**“

Dne 2. května 2007 Dobromil Malý odešel na věčnost po padesátileté službě v Kojetíně. Bohoslužbu na rozloučenou vedla olomoucká biskupka Mgr. Jana Šilerová, přítomni byli dva biskupové, přes dvacet duchovních ze dvou diecézí a více než dvě stě věřících různých vyznání.

Jeho manželka, farářka Olga Malá, byla 15. května 2007 pověřena službou v Kojetíně a stala se zdejší farářkou.

Některá dědečkova kázání se dochovala v písemné podobě a vyšla v různých publikacích.

Dobromil Malý zanechal nesmazatelnou stopu v církvi i mezi lidmi. Děkujeme za vše.

S vděčností na Tebe vzpomínáme a věříme, že se – dá-li Pán – znovu shledáme v Jeho Království.

Jan Kohout

Nicejský koncil

Letošní 1700. výročí koncilu v Nikaji (Nicei) vybízí k zamyšlení. Pokusím se nastínit jednu linii úvah vedoucích ze 4. století až k dnešku.

Historii je někdy těžké odlišit od legend. Vypráví se, že císař Konstantin v roce 312 zápasil o uznání své vlády nad celkem římské říše s konkurujícím Maxentiem. V noci měl sen a údajně se mu zjevil výrok, jež řečtí kronikáři zapsali $\tau\upsilon\tau\omega\ \nu\iota\kappa\alpha$ (túto nika), latinští pak in hoc signa vinces. V překladu: v tomto znamení zvítězíš. Císař, který sice už přestal pronásledovat křesťany, ale sám se křesťanem (ještě) nestal, si toto znamení prý vyložil tak, že má křesťany ve svém vojsku podpořit tím, že jim dá na válečné praporece křesťanský znak. Mohlo to být toto spojení řeckých písmen chí (X) a ró (P), jež se často užívalo jako tajný symbol pro označení křesťanů, zkratka řeckého *Christos*. Je nepravděpodobné, že by šlo o zkratku IHS, jak se taky někdy v pozdějších legendách tvrdí. Tu totiž zavedli jezuité až v 16. století. I o tom, co tato písmena vlastně znamenají, existuje více verzí. V každém případě Konstantin nad Maxentiem nakonec zvítězil a stal se pánem na západní římskou, latinskou částí říše, i nad tou východní, řeckou, později zvanou byzantská.

Krátce na to (roku 313) pak Konstantin vyhlásil takzvaným ediktem milánským toleranci vůči dosud pronásledovanému křesťanství. Během relativně krátké doby několika desetiletí (to už za vlády dalších císařů) byla všechna ostatní náboženství v říši postupně omezoována, až nakonec zcela zakázána.

Konstantin musel přistoupit na toleranci křesťanů jednak proto, že jich v říši stále přibývalo a nedali se porazit ani vymýtiti násilím, a jednak také proto, že křesťany se stali už i členové jeho nejbližší rodiny a dvora.

Nastala doba později zvaná konstantinská. Křesťanství se z utlačovaného a pronásledovaného hnutí stalo v podstatě jediným oficiálním státním náboženstvím. Ihned po milánském ediktu nastal prudký obrat. Lidé, kteří křesťanství vyznávali tajně, se k víře mohli veřejně přihlásit. Mnozí, kteří zatím jen sympatizovali, se nebáli přistoupit. Církev náhle získala obrovský intelektuální potenciál, protože se k ní přidávali i vzdělanci.

Došlo na převlékání kabátů i oportunismus. Z pronásledovatelů se stali nadšení obhájci, kariériste pochopili, že k vykonávání úřadů ve státní správě bude třeba být křesťanem. Z církevní příslušnosti se stala často formalita, víra devalvovala. To je daň za konstantinské spojení státu a církve.

Jedním z důsledků a projevů změněné situace byl obrovský rozmach intelektuální reflexe víry a věroučných sporů. Křesťanství bylo dosud poměrně nejednotné, regionálně se lišily důrazy v učení i zbožnosti. Za časů nesvobody a pronásledování se organizační struktury křesťanských komunit nemohly řádně ustavit a efektivně fungovat, konsenzus ve věci víry a zbožnosti se sice hledal, ale jeho stvrzení a široké přijetí trvalo dlouho. To vše se ale náhle změnilo. Intenzivně probíhala intelektuální komunikace, vlastně se právě tehdy zrodila teologie, jak ji později známe. Církev se institucionalizovala, hierarchizovala. A křesťané se rozhádali. Což je v podobných situacích logické, sotva to mohlo dopadnout jinak.

Císař Konstantin v tom spatřoval nevděk – dal křesťanům svobodu, a oni místo aby mu jednotili říši, mu ji štěpí na tábory a frakce podle zdánlivě malicherných věroučných otázek. To byl právě důvod, proč roku 325 svolal církevní koncil. Jaký paradox! Císař, který ani sám není pokřtěný, svolává zástupce různých regionů a proudů a směrů této rodící se mohutné církevní organizace, a staví před ně úkol, aby se dohodli, sjednotili. Koncil se konal v Nikaji (latinsky Nicea), městě, jež se dnes nachází v Turecku, na asijské straně bosporského průlivu, jihovýchodně od města, jež se dnes jmenuje Istanbul, ale původně je založil právě Konstantin jako zamýšlené hlavní město celé tehdejší římské říše – Konstantinopol.

Císař koncilu nejen předsedal, ale pronesl i úvodní projev, a to latinsky, ačkoli tehdy i v západní části říše stále platila řečtina za převažující jazyk vzdělců. Hlavním tématem koncilu měl být spor, který vyvolal jistý Areios (latinsky Arius). Proti němu měl vystupovat biskup Alexander, jenž byl ale zastupován mladým teologem a dobrým řečníkem Athanasiem (řecky Athanasios, latinsky Athanasius, počeštěně Atanáš). Spor byl christologický, týkal se jemných fines ve

formulacích, jak vystihnout poměr mezi Kristem a Bohem, tedy Otcem a Synem, případně mezi lidstvím a božstvím Ježíšovým. Císař údajně v projevu mírně stranil Areiovi. Jako by chtěl naznačit, jak má koncil rozhodnout. Ostatně právě ariánská strana sporu měla zdánlivě výhodu v tom, že se k ní hlásili významní intelektuálové, kteří obsáhli i plody klasické řecké vzdělanosti.

Teď musíme podstatu sporu zjednodušit a v podstatě karikovat. Přesnější vystižení už bylo podáno, v dlouhých textech a tlustých knihách, také v řadě článků a publikací vydaných aktuálně právě u příležitosti výročí koncilu.

Areios zastával názor, že Bůh musí být v mnoha odhledech nadřazen Synu, Ježíši Kristu. Vyjadřovalo se to tehdy třeba naukou zvanou adopcionismus, tedy že Bůh se k Ježíšovi přiznal při křtu v Jordáně. Nebo příběhem o Ježíšově zázračném narození. Zjednodušeně řečeno, aby Bůh byl opravdu Bohem a křesťanství zůstávalo i nadále monoteistickým náboženstvím, musel mít Bůh navrch, mít přednost. Ježíš se Kristem stal až potom. Dalo by se v silném zjednodušení a cílené interpretační zkratce říct, že podle této teorie si věřící může představovat svou roli v přibližování se lidství Ježíšovu, protože v tomto pohledu je lidský Ježíš tím nejpřirozenějším, nejsrozumitelnějším a nejdosažitelnějším z tajemství víry. Smělou hyperbolou to pak můžeme vztáhnout na kulturu – podle této věroučné nauky by svět, jeho světská kultura nebyl automaticky zavrženíhodný, nepřátelský víře a církvi, ale představoval by jakýsi předstupeň pro křesťanskou víru. Arianismus byl zkrátka sympatický vzdělavcům, intelektuálům, občanům kulturního pozdně helénistického světa.

Athanasios hájil víru v nebeského Krista. Chtěl vzdát Kristu náležitou poctu především jeho uctíváním v eucharistickém tajemství, v chrámové zbožnosti. Zdůrazňování božství Kristova se dělo věroučnými formulacemi, jež měly vystihnout, co všechno má Syn společného s Otcem.

V dlouhých a složitých jednáních koncil nakonec dospěl k odmítnutí Areiových tezí. Musel ale navrhnout nové, přesnější formulace toho, v co se vlastně věří, v co se má věřit a jak se má víře učit. Výraz dogma, který máme zatížen negativními konotacemi spojenými s indoktrinací, znásilňováním svobody smýšlení, původně ale znamenal naukovou normu, oficiální definici, to, na čem jsme shodli, že se o tom dále nebude diskutovat ani pochybovat. Ve všech oblastech lidské

intelektuální činnosti potřebujeme nějaké závazné nepřekročitelné limity. Bohužel nám tuto schopnost spoléhat na rozumné dohody často berou neblahé zkušenosti s lidmi zatvrzelých názorů, neschopnými a neochotnými rozumné diskuse, konzervativci a autoritáři, zkrátka dogmatiky. Pokusme se tedy vnímat to, že se jisté formulace vyznávané víry stávají dogmatem, nikoli negativně, ale jako pozitivní znak konsenzuality a tolerance.

Christologické dogma se tedy na nicejském koncilu formulovalo pomocí výrazů, jež byly okamžitě překládané z řečtiny do latiny. Poměr Ježíše Krista k Bohu, tedy Syna k Otci byl vyjádřen formulací $\theta\mu\omicron\upsilon\sigma\iota\omicron\varsigma\ \tau\omega\ \pi\alpha\tau\rho\iota$ (homoúsios tó patri), což mělo znamenat, že je stejné podstaty s Otcem. Do latiny to bylo přeloženo jako consubstantialis cum Patre. Výraz $\omicron\upsilon\sigma\iota\alpha$ (úsia) měl samozřejmě už dlouhou historii i ve filosofickém myšlení, a proto byl spojen s jistými konotacemi. Co je to podstata? Co je podstatné? To, co je podstavcem, co je pod něčím jako základna, bez níž by to nemohlo stát, být. Je to doslovně to důležité, tedy dole ležící. Ale zkuste si říct: Syn je stejné podstaty s Otcem. A teď si řekněte: Syn je stejně důležitý jako Otec. Cítíte rozdíl? Říkáme, že to je rozdíl mezi substančním a relačním (případně dynamickým) myšlením. Substanční je věčné, zvěčňující, statické až ve fyzikálním, mechanickém smyslu. Relační, tedy vztahové, vidí osoby ve vztahu, přičemž právě ten vztah (relace) je to, co je současně jako osoby konstituuje (ustavuje).

Dá se říct, že na nicejském koncilu roku 325 ve formulacích věroučných dogmat byly současně nastaveny výhybky, po nichž se dále ubíraly dějiny, zprvu zřejmě jen dějiny myšlení, pak ale i dějiny reálné, tedy to, co se opravdu s lidmi dělo, jak se s lidmi zacházelo. Bohužel často až příliš věčně, jako s věcmi, předměty, neměnnými substancemi. A to často i díky křesťanství, křesťanské víře, jež po staletí spoluutvářela podobu světa, společnosti, kultury. Dynamické, relační, vztahové pojetí člověka se sice také postupně prosazovalo, ale trvalo to dlouho, rodilo se bolestně z dějinného zapomnění.

Později se někdo pokusil napravit určitou snad až fyzikální hrubost obsaženou v nešťastném výrazu $\omicron\upsilon\sigma\iota\alpha$ (a substantia). Na dalších teologických koncilech to zkusili řešit vsunutím zdánlivě jen písmenka iota, což ale vedlo k dosti zásadním změnám v pojetí toho, o čem se věří. Výraz zněl $\theta\mu\omicron\iota\omicron\upsilon\sigma\iota\omicron\varsigma$ (homoioúsios) $\tau\omega\ \pi\alpha\tau\rho\iota$. Řecké $\theta\mu\omicron$, nedejme se zmýlit, neznamená člověka, to v latině je homo člověk. Řecké $\theta\mu\omicron$

(homo) znamená stejný, stejné. (Známe ze spojení homogenní = stejnorodý, homosexuální = stejnopohlavní apod.) Mělo se tím říct, že Syn je podobné podstaty (substance) s Otcem, že je „jako“ on. Aby se zmírnil zvětňující ráz oněch statických podstat – podstavců. Jenomže to potom logicky vedlo k námitkám typu: Tak to znamená, že on je „jako“ Spasitel? Že jen „jako“ zemřel, byl „jako“ vzkříšen? Ano, i toto je teze zastávaná mnohými – že těmto tajemstvím je nutno rozumět symbolicky, jako znamením, která něco říkají, ale nemají se brát doslova. Vcelku pochopitelně proto byly tyto teze většinově odmítnuty jako takzvaný doketismus (od řeckého δοκησις, dokésis = zdání, domněnka, blud), podle něhož by i spása byla jen „jako“.

Na dalších koncilech, třeba v Konstantinopoli roku 381 a Efezu roku 431, se celý problém s termíny rozšířil i na tajemství trojjednosti Boha. Ve formulaci vyznání víry se objevilo *μία οὐσία – τρεις ὑποστάσεις* (*mia úsia – treis hypostaseis*), což bylo do latiny přeloženo jako *una substantia – tres personae*. Česky bychom mohli snadno přeložit – že Bůh je jedna podstata a tři osoby. Ale tak to míněno nebylo. Za prvé je zvláštní, že tentokrát je užít výraz *ὑποστάσις* (*hypostasis*), který by fakticky mohl být ekvivalentem, synonymem pro *οὐσία*, protože jde o *cosi, co je vespod* (*ὑπο, hypo*), podanou *στάσις* (*stasis*) – základnou. Později se výraz *hypostasis* většinou do latiny překládal jako *subiectum*, tedy podklad, podloží, a to v tom smyslu, jak slovo subjekt chápeme a užíváme dodnes – podmět. Intuitivně cítíme, že výraz subjekt, subjektivita je člověku jako lidské bytosti adekvátnější než substance, podstata (podstata lidství, lidskost). Nastoupil ale výraz *persona*. Latinská *persona* pochází z řeckého *προσωπον* (*prosópon*), které původně označovalo masku, masku v řeckém divadle, onu škrabošku na hůlce, kterou herci drželi v ruce a přikládali si ji před tvář, když potřebovali přidat výraz tragický nebo komický. *Persona* je tedy v dobové mentalitě spíše tvář, vlastně falešnou tvář, tvářností, tím, čemu dnes říkáme třeba *image*, tedy způsobem, jímž jedna a tatáž osoba se odlišně tváří, vyjevuje podle toho, ke komu se obrací a v jaké situaci se nachází. Není to tedy pravé já člověka, není to jeho skutečná osoba. Výraz *persona* procházel v pozdějších staletích složitým vývojem chápání a užívání, trvalo velmi dlouho, než se na počátku 20. století konečně vyprofiloval k tomu, jak ho dnes chápeme, totiž označení pro jedinečnost lidské osoby, pro nezaměnitelnou osobitost, subjektivitu pravého lidského Já, jež se projevuje, a vlastně konstituuje (ustavuje) především

v interpersonálním vztahu, a to zejména vztahu k druhému personálnímu, subjektivnímu Ty. Personu jako pravou podstatu člověka, personalitu jako základ pravého humanismu, lidství, lidskosti dnes vnímáme jako jednu z klíčových hodnot naší lidské společnosti, alespoň té západní, euroatlantické společnosti, humanismu, jehož kořeny a pilíře tvoří židovsko-křesťanské náboženské tradice a také dědictví řecké filosofie a římského právního myšlení.

Rodící se křesťanská teologie ve 4. století v dobré víře něco formulovala, ale bylo to následně zřejmě špatně pochopeno, nevhodně interpretováno, a rozhodně nešťastně aplikováno v praxi. Trojiční formule vyznání víry chtěla říct, že Bůh je stále jeden, vnitřně totožný sám se sebou, nejde tedy o trojbožství, Bůh se dynamicky ve vztazích s lidmi, světem, stvořením ukazuje, dává ve třech různých „tvárnostech“, možná rolích, maskách, protože to tak zřejmě lépe odpovídá vnitřnímu bohatství jeho osobního bytí a spásnému záměru, jaký se svým tvorstvem má. Nemělo by se to chápat doslova, že Bůh má tři osoby, nebo že Bůh jsou tři osoby – to by už nebyl monoteismus. Se slovem *persona* a pojmem *osoba* je třeba zacházet s nejvyšší hermeneutickou (vykladačskou) citlivostí a moudrostí.

Středověká církev – ačkoli to také zřejmě nemyslela zle – bohužel chápala člověka jako substanci, jako bytí jednotné a stabilizované v sobě, neměnné, nehybné, co nemá varianty ani alternativní formy. Toto v člověku, co si představovala staticky až fyzikálně, nazývala často duše. Jenomže filosoficky, antropologicky vzato tím bylo míněno to, co mají všichni lidé společné, stejné. Mohli bychom říct lidství, přirozenost (národu, latinsky *natura*), snad ve smyslu lidskou důstojnost. Zatímco *personu*, *personalitu* dobové křesťanství, církve jaksí zapoměla, opustila. *Personu* jako to jediné, ojedinělé, osobité, individuální, co je u každého jiné, pokládala za pouhou masku, zevnějšek, tedy něco, co je zbytné, co se dá změnit, případně i odložit. V krajních křečovité vypjatých situacích pak bohužel docházelo k tomu, že církev nutila lidi, aby rezignovali na svou *personalitu* ve jménu záchrany a spásy „duše“, tedy své údajné *substanciální* složky.

Z hlediska dnešního sekulárního humanismu – ale i biblického a teologického personalismu – se nám jeví na člověku jako to nejcennější, to jediné, co zasluhuje „spásu“ (v sekulárním smyslu záchranu, ochranu), jeho niterná identita, pro niž užíváme filosoficky a právnicky specificky přesný výraz *persona* (*osoba*),

ale lidsky si pomáháme i metaforami jako duše, subjekt, srdce, Já, jáství, tvář apod.

Samozřejmě přitom musíme umět diferencovaně užívat tyto termíny a pojmy tak, aby postihly situace a rozdíly, kdy jde například o jedince, kteří nemají nebo nemají dostatečně rozvinutou osobitost, tedy včetně třeba vědomí a reflexe sebe sama. Jde o případy prenatalních fází lidského vývoje, osoby v kómatu, lidi s těžkým poškozením mozku apod. Do etických a právních nuancí těchto složitých problémů se zde pouštět nebudeme. Ale jsou tématem zařatých sporů mezi například katolickými bioetiky, kteří v duchu encykliky *Humanae vitae* z roku 1968 zakazují potraty s poukazem na to, že i lidský zárodek je „osobou“, „lidskou bytostí“ (v substančním slova smyslu), a dejme tomu stanoviskem australského etika Petera Singera, který tvrdí, že osobou je jen ta bytost, která je jako osoba uznána svým vztahovým okolím (dynamická, relační koncepce).

Vraťme se ještě k rané křesťanské teologii. Do popředí vyvstal další termín, který si nesl konotace z dlouhého vývoje řecké filosofie: přirozenost, řecky *fysis*, latinsky *natura*. Teologové se na koncilech přeli a shodovali na formulacích, jež měly vyjádřit tajemství víry, jak je v Kristu současně přítomno lidství i božství. Na koncilu v Chalkedonu (Chalcedonu) roku 476 bylo dohodnuto, že naukovou normou (dogmatem) bude znění *ἀσυνχυτος – ἀτρεπτος – ἀδιαίρετος – ἀχωριστος* (*asynchytos – atreptos – adiairetos – achoristos*), v latinském překladu pak *Christus in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indivise, inseparabiliter*. Česky: (dvě přirozenosti v Kristu) jsou přítomny – nesmíšeně, neměnně, nerozdílně, neoddělitelně. Jestli to někomu připadá jako slovíčkaření, má jistě z hlediska své upřímné víry pravdu. Ale když už křesťanství v oné konstantinské epoše vstoupilo na dráhu intelektualizace víry, nemůže už z daných kolejí vystoupit a nemůže jinak než pokračovat v myšlenkových procesech a budování nových tras a výhybek. I tato výhybka byla zřejmě nešťastná. Proč církevní otcové použili negativní, tedy vylučující formulace: ani tak – ani tak? Stejně tak mohli použít i formulace pozitivní, vlučné, inkluzivní: tak – i tak. Logika by možná připomínala taoistické řešení – obojí je možné, jedno bez druhého nelze, protivy se odpuzují i přitahují,

v jejich zdánlivém sporu a napětí právě vzniká energie dynamické procesuality. Zřejmě ale právě tehdy evropské (západní) myšlení najelo opět na nějakou kolej, po níž se dalo dojet až k inkvizičním tribunálům, násilnému obracení na víru, lámání charakterů a likvidování nepohodlných odchylek.

Většina církví dnes v nějaké formě užívá tato starobylá kréda, vyznání víry, aby vymeziła právě tu trasu myšlení, na niž vědomě navazuje, a na niž se současně s některými církvemi setkává, a s jinými mívá. Církev, které pěstují intelektuální reflexi víry, neustále teologicky promýšlejí způsoby, jak starou tradici hermeneuticky správně interpretovat do jazyka a představ dneška. Církev, které nestrkají hlavu do písku a neobracejí se zády ke světu okolní společnosti, pak musejí navíc provádět složitou interkulturní komunikaci se sekulárním prostředím a vzájemně si překládat a tlumočit, abychom každý rozuměli, z čeho kdo vychází a o co usiluje. I sekulární společnost bude překvapena, když zjistí, že její humanismus a četné kulturní hodnoty pocházejí, kromě jiného, také z odkazu křesťanství. Věřící komunity zase musí trpce uznat, že církev v minulosti z nepochopení svých vlastních základů brzdily svobodné projevy lidskosti.

To, jakým způsobem teologie mluvila o Ježíši Kristu, je ve svém důsledku i (bezděčnou) antropologií. Tak se potom uvažovalo i o člověku, tak se jednalo s lidmi.

Zájemce je možno odkázat na užitečné publikace: GALLUS, Petr. *Člověk před Bohem*. Praha: Karolinum, 2024. Téměř 800stránková publikace evangelického teologa. Vydání teologická antropologie, přesněji: christologická.

HAVELKA, Ondřej. Teologické principy personality. *Verba Theologica*, 2020, č. 2, s. 98–109. Katolický teolog stručně, jak jen možno, referuje o raně křesťanských počátcích teologického myšlení i o jeho aktuálních souvislostech a společenských dopadech.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *První Nikajský koncil (325–2025)*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2025. Respektovaný profesor katolické teologie kromě řady drobnějších prací na toto téma uveřejnil k letošnímu výročí také soubornou publikaci.

Vladimír Šiler

Je to pravda, nebo ne?

Milé děti,

tajenku získáte tak, že správně určíte, které z následujících vět jsou pravdivé, a vypíšete si podle toho písmenko u odpovědi ANO nebo NE.

1. Ježíš přijel před velikonočními svátky do Jeruzaléma na velbloudu. ANO (J) NE (V)
2. Lidé ho nadšeně vítali. ANO (Z) NE (H)
3. Při poslední večeři s učedníky jim všem umyl hlavu. ANO (O) NE (K)
4. Poté jim uložil, aby na památku jeho oběti společně lámali chléb a pili víno. ANO (Ř) NE (M)
5. Večer se šel Ježíš modlit do zahrady Genezaretské. ANO (L) NE (Í)
6. Všichni učedníci jej doprovázeli a vroucně se modlili s ním. ANO (M) NE (Š)
7. Ještě v zahradě však byl zajat. ANO (E) NE (I)
8. Zradil jej jeden z jeho učedníků, Tomáš. ANO (S) NE (N)
9. Další z učedníků, Petr, jej posléze třikrát zapřel. ANO (Ý) NE (A)
10. Přestože se nejprve zdráhal, Pilát Ježíše nakonec na přání židovské rady odsoudil k smrti ukřižováním. ANO (P) NE (O)
11. Ježíš zemřel, ale třetího dne byl vzkříšen. ANO (Á) NE (P)
12. Jako prvním se po vzkříšení ukázal římským vojákům, kteří hlídali jeho hrob. ANO (F) NE (N)

Velikonoční osmisměrka

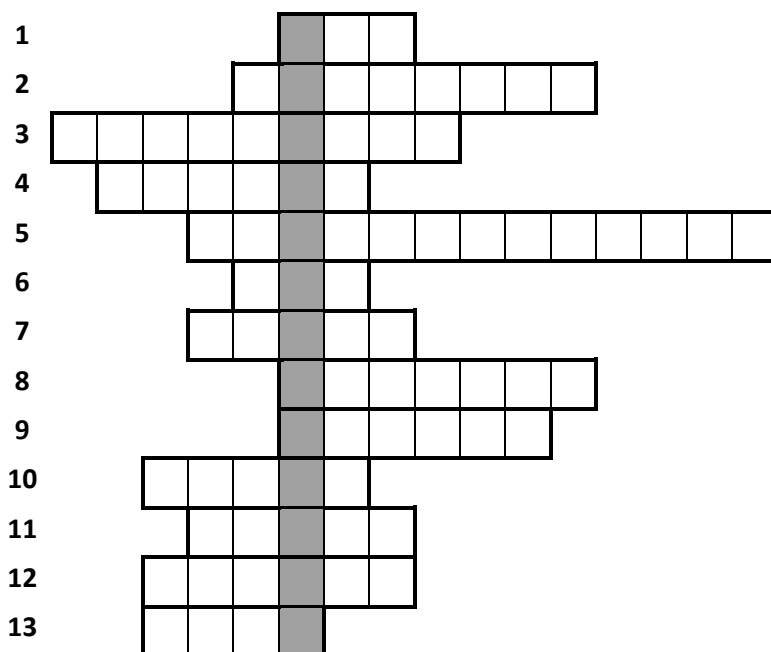
V	M	É	L	A	Z	U	R	E	J
Í	Z	Č	E	K	Á	N	Í	J	S
R	E	K	Ž	Ž	E	N	Y	M	O
A	K	Í	Ř	D	J	P	R	CH	Š
K	E	E	Ě	Í	I	T	I	H	S
P	Ř	L	T	L	Š	T	J	O	M
Á	E	Í	Á	Á	A	E	B	R	U
N	Č	T	Ž	E	P	O	N	A	T
K	E	T	R	V	T	Č	Ž	Í	E
I	V	V	R	A	D	O	S	T	K

ČEKÁNÍ	PÁN	TICHO
ČTVRTEK	PÁTEK	VEČEŘE
HORA	PILÁT	VÍRA
JERUZALÉM	RADOST	VZKŘÍŠENÍ
KŘÍŽ	SMRT	ŽENY
NEDĚLE	SMUTEK	
PAŠIJE	SOBOTA	

Umývání nohou učedníkům

Určete slova, která chybí v příběhu o umývání nohou učedníkům (J 13,1-15), a vepište je do doplňovačky.

Bylo před (5) svátky. Ježíš věděl, že přišel čas, aby (9) z tohoto světa k Otci. Miloval své učedníky a prokázal jim svou (10) až do konce. Když byli u večeře a (7) se již rozhodl Ježíše zradit, vstal Ježíš od (11), odložil svrchní (6) a přepásal se lněným (8). Pak nalil vodu do umyvadla a začal učedníkům umývat nohy a (12) je plátnem, jímž byl (2). Když to vykonal, (4) si znovu svůj šat a posadil se. Řekl (3): „Chápete, co jsem udělal? Nazýváte mě Mistrem a Pánem a máte pravdu. Jestliže jsem tedy já, (1) a Mistr, vám umyl (13), pak i vy služte jeden druhému podle tohoto příkladu.“

Najdi pět rozdílů

Velikonoční beránci

Velikonoce se nezadržitelně blížily a babička měla plné ruce práce. Protože byla výborná pekařka a navíc velmi ochotná, a vzhledem k tomu, že její dvě dcery, snacha ani sousedky nikdy neměly čas, již několik let pekla každé Vánoce tučet vánoček a na Velikonoce zase tučet beránků.

Nebyli to ovšem ledajací beránci – každý byl trochu jiný, podle toho, jak to kdo měl rád. Například pro svá čtyři vnoučata – Bertíka, Lenku, Lojzika a Aničku babička vždycky upekla beránky malé, zato polité výbornou čokoládovou polevou. Každý z nich měl navíc kolem krku červenou mašličku. Pro své dcery a syny babička připravovala beránky jen z lehounkého piškotu, bez polevy, zato však byli větší. A pro své dvě sousedky měla třetí formu, střední velikosti, a obě měly rády polevu sněhově bílou. Jednoho velkého bílého beránka pekla ještě na faru, jednoho středního pro pana doktora, který jí léčil záda, a ten poslední, malý, bez polevy, byl pro ni a dědečka.

„Abychom si měli co postavit na slavnostní božíhodový stůl,“ říkala. „Stejně ho pak ale snědí děti, až přijdou v pondělí koledovat!“ smála se.

Není tedy divu, že měla celý den plné ruce práce. Teprve pozdě večer, když už byla tma, bylo vše hotovo. Na stole jako vojáci v řadě stáli vyrovnaní krásní beránci. Babička se spokojeně usmála, zhasla v kuchyni a šla si natáhnout svá bolavá záda.

V kuchyni bylo ticho, ne však na dlouho. Brzy bylo slyšet tiché špitání, které však stále sílilo. Co to bylo za hlasy? To si povídali právě upečení beránci! Tedy spíš se hádali.

„Tak hoši, jistě uznáte, že letos jsem v každém případě nejhezčí já!“ samolibě prohlásil velký bílý beránek.

„To bych tedy rozhodně netvrdil,“ oponoval mu stejně velký, ale bez polevy. „Podívej se na ten svůj ulepený kožich! Já mám ten svůj krásně zlatý a kučeravý!“

„Myslím, že my jsme ale nejsladší ze všech,“ vmísil se do toho jeden z čokoládových. I když byl menší, bojovnost mu vůbec nechyběla. „A mí kamarádi jistě uznají! – významným pohledem si přeměřil ostatní čokoládové beránky – „že já mám navíc nejpěknější mašli.“

A tak by to asi pokračovalo celou noc, kdyby se neozval ten nejmenší beránek, kterého babička upekla pro sebe a pro dědečka. „Že se nestydíte,“ napomenul je přísně. „Hádáte se tady, jako kdyby na tom záleželo, kdo z nás je nejkrásnější. Krásní jsme všichni a určitě moc chutní, vždyť babička nás všechny pekla se stejnou láskou. Ale jestlipak vůbec víte, proč se beránci na Velikonoce pečou?“

„No přece protože je to veliká dobrota!“ trochu uraženě se ozval jeden z beránků. Nebyli zvyklí, aby je takhle někdo peskoval.

„To jistě,“ řekl babiččin beránek. „Ale proč se pečou zrovna beránci a ne třeba malí koníci nebo telata?“

Odpovědí mu bylo rozpačité mlčení.

„Tak poslouchajte, ať se taky něco dozvíte, než vás snědí,“ pravil beránek a začal jim vyprávět velikonoční příběh. Jak Boží Syn Ježíš učil lidi, že mají milovat svého Boha i sebe navzájem, stejně jako Bůh miluje je. Židé se však báli jeho vlivu, a proto ho odsoudili k smrti. A protože zemřel úplně nevinný, stejně jako malý beránek, kterého byli Židé zvyklí obětovat ve svém chrámu, Bůh jej po třech dnech vzkřísil. Ještě nějaký čas se ukazoval svým učedníkům, aby uvěřili, že je opravdu živý, a potom odešel k Bohu, svému Otci, do nebe. A každý člověk, který je ochoten řídit se tím, co učil, si může být jist, že do nebeského Božího království přijde také.

„Tak, to je ten důvod, proč se pečou beránci,“ zakončil své vyprávění. „Lidé si tak připomínají, jak se pro ně Ježíš obětoval. Tak si toho važte a už se nehádejte.“

Po zbytek noci beránci tiše stáli a přemýšleli o tom, co vyslechli. My si na to také vzpomeneme, až si budeme pochutnávat na velikonočních beráncích, že ano, děti?

Jana Krajčířková

Vsáďte se?

Lidé rádi sázejí. Nemyslím brambory. Sázejí na výhru jiných lidí, aby jim v tenise, fotbale, hokeji svou dřinou a úspěchem pro ně vyhráli peníze. Svým způsobem „chléb a hry“. Běda, když tenisté, hokejisté, atleti nezvítězí, nevyhrají, neuspějí. Těch nadávek a výhružek na adresu sportovců! Sami nevyskočili, gól nedali, ale chtěli vyhrát skrz nohy, ruce, úsilí druhých. Ještěže Bůh nemá sázkovou kancelář. Neumím si představit, že by kdokoli z nás na kohokoli ze svých bližních jako na „superkřesťana“ vsadil. Vy ano?

Otázka do postu: vsadili bychom sami na sebe?

Jana Šilerová

Oznámení

Noc kostelů

Také letos chceme pozvat návštěvníky 23. května do našich sborů. Aktuality o přihlášených a programu můžete opět sledovat na webu www.nockostelu.cz. Tématem letošního 17. ročníku je Naděje.

Na sobotu 31. 5. 2025 je svoláno **diecézní shromáždění**, které se uskuteční v Husově sboru v Olomouci. Bohoslužba začne opět v 9:30 hodin. Povedou ji biskupové Rudolf Göbel a Tomáš Chytil.

Ve dnech 2. a 3. června se uskuteční diecézní **synoda duchovních**, opět ve středisku Sola Gratia v Bystřici pod Hostýnem. Na programu jsou zajímavé přednášky, diskuse k tématům, ale i neformální rozhovory.

Pouť na Ostravici

Těšíme se na společné setkání při uctění památky Mistra Jana Husa na Ostravici u Winklerovy zvonice, které je plánováno na 5. 7. Bližší informace budou k dispozici ve všech náboženských obcích.

Festival Klášterní hudební slavnosti

V roce 2025 se festival KHS věnuje tématu skladatelů, kteří své umělecké úspěchy zažívali zejména mimo svou domovinu. V rámci festivalu se připomene výročí 200 let od úmrtí českého skladatele Jan Václava Hugo Voříška, 100 let od založení Osvobozeného divadla a také připomínka 340 let od narození J. S. Bacha a G. F. Händela. Specialitou letošního ročníku festivalu budou ojediněle uváděné madrigaly převážně operního skladatele Alessandra Scarlattiho a také večer věnovaný tvorbě středověkého skladatele Guillaumea de Machauta. Festival probíhá od 12. 6. do 14. 9.

Já jsem muzikant a přicházím ze Staré Bělé

25. 5. proběhne v pořadí již 8. ročník společného muzicírování umělců, talentovaných a pro radost hrajících muzikantů jakéhokoliv věku a zaměření, kteří jsou spjati se Starou Bělou.

Mezinárodní hudební festival Leoše Janáčka

Mezinárodní hudební festival Leoše Janáčka je jedním z nejstarších a nejvýznamnějších festivalů klasické hudby v České republice. Letošní ročník je jubilejní 75. Kromě bohatého programu festivalu je připraven také program doprovodný. Více informací na webu mhflj.cz

Řešení
Kviz: Vzkříšeny Pán | Prázdný hrob: vchod do hrobu; skála; strom; kamínky na zemi; Mariin šátek
Doplňovačka: Řešení: Přiklad pokory | Osmisměrka: Řešení: Ježíš je živ

Náboženská obec	13. 4.	17. 4.	18. 4.	19. 4.	20. 4.
	Květná neděle	Zelený čtvrtek	Velký pátek	Bílá sobota	Hod Boží velikonoční
Doubrava	8:00	16:00	16:00	16:00	8:00
Frýdek – Místek				16:00	
Hradec nad Moravicí					10:30
Kunčice pod Ondřejníkem	8:30				8:00
Nový Jičín	15:00		17:00		15:00
Opava				17:00	9:00
Ostrava – Heřmanice	10:30				10:30
Ostrava – Hrabůvka	10:00				15:00
Ostrava – Mariánské Hory	8:30			20:00	8:30
Ostrava – Michálkovice					10:00
Ostrava – Moravská a Slezská	9:30				9:30
Ostrava – Polanka	8:45	17:30			8:45
Ostrava – Radvanice	8:00			17:00	8:00
Ostrava – Stará Bělá	8:00		16:00	16:00	8:00
Ostrava – Svinov	10:15		17:30		10:15
Ostrava – Zábřeh					10:00
Rožnov pod Radhoštěm					10:00
Rychvald	8:30	17:00 sederová večeře		17:30	8:30
Studénka					10:00
Vratimov		16:30			8:30
Horka nad Moravou					8:15
Náklo					14:00
Kojetín	10:00	16:00			10:00
Skalka					8:15
Velká Bystřice	9:00	16:00			9:00
Velký Týnec					7:30
Olomouc	9:00		15:00	20:00	9:00
Hranice		14:00		16:00	
Přerov	10:30	17:00			10:30
Lipník nad Bečvou					15:00
Litovel	9:00	16:00	18:00	19:00	9:00
Krnov					14:00
Bruntál					11:00
Šumperk	10:15		16:00		10:15
Hostice	8:30				8:30
Troubelice					9:30
středisko Uničov					27.4. – 9:15
středisko Dlouhá Loučka					21.4. – 10:00
středisko Újezd					21.4. – 8:00
Jeseník					25. 4.
Olomouc – Hodolany	9:00	18:00	18:00		9:00
Zábřeh	9:00		16:00		9:00
Dubicko	10:30		17:00		10:30
Zvole					13:30
Šternberk	9:00	17:00	17:00		9:00
Rýmařov					27.4 – 10:45
Loštice	9:00		17:00	17:00	8:30
Chudobín			19:00	19:00	10:30

Luterská katedrála v Helsinkách

Křesťanský rockový koncert v katedrále v Helsinkách

Obrázek na přední straně obálky vytvořila umělá inteligence. V programu ChatGPT Premium dostala zadání „Namaluj obrázek na téma Noli me tangere ve stylu raně křesťanské mozaiky“. Tyto čtyři obrázky vytvořila v programu DALL-E na totéž zadání, jen ve stylu raně románské nástěnné fresky.

Noli me tangere znamená latinsky „Nedotýkej se mne“. Je to oblíbené téma středověkých malířů, kteří se pokoušeli vystihnout něco z tajemství Ježíšova vzkříšení. Autoři evangelíí v druhé generaci křesťanů psali na základě ústního podání očitých svědků. Ale svou zvěst už koncipovali každý s jiným věroučným záměrem. Jedni zdůrazní, že Ježíš byl vzkříšen tělesně (jedl s učedníky, Tomáš si sáhnul do rány). Druzí akcentují duchovní vzkříšení (procházel zavřenými dveřmi, učedníci ho poznávali i nepoznávali). Rozdílý jsou i v tom, kdo byli „autentičtí“ svědkové vzkříšení, zda ženy, jejichž přítomnost v Ježíšově doprovodu byla nápadná, nebo učedníci, které Ježíš pověřil pokračováním ve svém poslání. Jan líčí scénu, jak Marie Magdalská šla v den po sobotě k hrobu. Spatřila tam člověka, o němž soudila, že je to zahradník. Po hlasu však poznala svého Mistra. „Nedotýkej se mne,“ řekl jí... (Jan 20,17)

Janovská teologie už ukazuje na nebeského Krista. Malíři však zachycují výjev veskrze lidský a pozemský, a přesto tajemný a dojemný: dotek, který přestože se neuskutečnil, vyjádřil všechno.

I my jsme ranými svědky jednoho zázraku. Zplodili jsme své duchovní dítě – umělou inteligenci, humanoidní entity, ani nevíme, jak jim vlastně říkat. Rodiče také vždycky užasle hledí na svého potomka a nemohou uvěřit, že se podíleli na vzniku bytosti, která je a není jejich.

Nelekejme se. V záplavě informací je dobré orientovat se pomocí názorů uznávaných odborníků. Dobře poslouží čerstvá publikace *Proč se nebát umělé inteligence?* (Jota, 2024) V závěrečné části sborníku jsou příspěvky českých humanitních vědců (filosofie, etika, právo), kteří poučeně, a přesto srozumitelně vysvětlují lidské i společenské okolnosti převratných změn, jichž jsme právě svědky.

František Štěch z Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy rovněž ve svých článkách a rozhlasových a televizních pořadech tvrdí, že se ani jako křesťané nemusíme umělé inteligence bát. Stačí se podívat, jak nám během covidu digitální technologie pomohly, dokonce i v bohoslužebném životě.